

/bb. 100./ a belsőldi folyt./ il

97. időjárás
98. losonczy távirata
99. csehszlovák kultúra hete

/mti/

..-

készült az mti belpolitikai szerkesztőségében
főszerkesztő burján sándor
ügyeletes szerkesztő: koncz Antal
szerkesztette: halasi györgy

..-

- v é g e -

-60-

20.58/um

102¹⁰⁰

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém utca 5-7. Telefon:159-490

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel

mti belsőldi hírek

1973. szeptember 18.

bb. 1. országos tanácskozásra készülnek a magyarországi délszlávok - gyurok györgy megbízott főtitkár nyilatkozata

t nn/pá/e hi hgy

1973.6 szeptember 18.

novemberben tartja kongresszusát a magyarországi délszlávok demokratikus szövetsége; az előkészületekről nyilatkozott gyurok györgy megbízott főtitkár az mti munkatársának:

- a délszláv nemzetiségű lakosság nagy érdeklődése közepette készülünk országos tanácskozásunkra - mondotta. - külön örvendetes, hogy a most zajló kongresszusi jelölőgyűléseken a lakosság nemcsak a helyi gondokat, bajokat veti fel, hanem országos problémákban is hallatja szavát. a megbeszélések így - a szocialista demokratizmus biztosítása mellett - lehetőséget teremtenek a helyi körülmények megismerésére, alaposabb feltárására is. a párt-, a tanácsi és állami szervek fokozott érdeklődéssel kísérik, támogatják tevékenységünket. a jelölőgyűlések, amelyek október 11-én fejeződnek be, legkorábban vas megyében kezdődtek, ahol már júliusban hozzáálltak az előkészítő munkákhoz az ottani hazafias népfrent-bizottság, illetve a vas megyei tanács nemzetiségi bizottsága közreműködésével.

- a magyarországon élő mintegy 100-140 000 délszláv - horvátok, szerbek, szlovének - aktívan részt kívánnak venni a továbbiakban is a szocialista Magyarország építésében. ez egyenakkor biztosítja számukra anyanyelvi kulturájuk ápolásának lehetőségét, történelmi hagyományaik, sajátos nemzeti kincseik megőrzését, fejlesztését.
/folyt.köv./

10

- 1 -

bb. 1. /országos tanácskozássra...folyt./e

különösen jó eredményeket értünk el az elmúlt években az oktatás területén. 1968-ban mindössze tíz szerb-horvát óvoda működött 249 gyermekkel, tíz pedagógus felügyelete alatt. 1972-ben már 500 kisgyermekre 20 óvónő ügyelt 15 intézményben. valamelyest nőtt a tanulók száma a nemzeti-ségi tanítási nyelvű általános iskolákban, s ugyancsak ez tapasztalható a kétnyelvű általános iskolák esetében is.

- az elmúlt években megéltük a közművelődési életünk. általában elmondhatjuk: az anyanyelvi kultúra irodalmi szintre való emelésében, az általános műveltség megalapozásában sokat köszönhetünk a művelődési tevékenységnek. jelenleg a magyarországi délszlávok demokratikus szövetsége 28 énekkart, 23 zenekart, 31 néptánc-csoportot és 18 színjátszó csoportot tart számon, amelyekben több mint kétezer foglalkoznak rendszeresen kulturális hagyományaink ápolásával, életbentartásával. a VI. kongresszusunk óta eltelt négy év során nyelvművelő céllal 20 klub alakult, többek között pomázon, mohácson, battonyán, amelyek lehetőség teremtene az anyanyelv megőrzésére, csiszolására. a magyar uttorok országos szövetségével közösen vers- és prózamondó versenyt is szerveztünk az idén. ezen csaknem 900 gyermek vett részt.

- különösen fontosnak tartjuk azokat a kulturális cselekedeteket, amelyeket a művelődésügyi minisztérium támogatásával a jugoszláv szocialista szövetségi köztársaság illetékeseivel közösen rendeztünk. ma már nyugodtan elmondhatjuk, a jugoszláv kulturális szervek támogatásával rendszeresen sor kerül magyarországon jugoszláv színházak vendégszínházára, folklór együttesek, amatőr színjátszók vendégszereplésére. ezeket a rendezvénysorozatokat természetesen mindenütt felhasználjuk a népeink közötti barátság elmélyítésére, egymás jobb megismerésére. magyar részről is jónéhány együttes, szólólista utazik ki a baráti országba. különösen jól szolgálják a jugoszláv és a magyar nép barátságát a határmenti találkozók, népiünnepélyek. említésre méltó az is, hogy évente 50 szerb-horvát pedagógus vesz részt nyelvi továbbképzésen jugoszláviában, s könyvtári állományunk jugoszláv adományokkal gyarapodik. /mti/

- 2 -

ko

bb. 2. befejeződött a nagyecenki műemlék-kastély főépületének helyreállítása - megnyílik a széchenyi istván emlékmúzeum

1 sb/tm/e ie hgy

1973. szeptember 18.

négy minisztérium, 11 intézmény és a győr-sopron megyei tanács összefogásával, a kormány támogatásával befejeződött a nagyecenki széchenyi kastély főépületének helyreállítása. a főépületet gróf széchenyi Antal építtette 1750 körül, s ekkor létesítették a kastélyt övező parkot és díszkertet is. később a család újabb épületszárnyakkal bővítette a kastélyt, amelyben a felhalmozott műkincsek értékes gyűjteményei vetették meg széchenyi Ferenc jóvoltából a magyar nemzeti múzeum alapját. fia, széchenyi István, a reformkor nagy politikusa építtette a kastély nyugati szárnyát, s azóta újabb bővítés nem változtatott az épület-együttes formáján, de a háboruban súlyosan megsérült, s berendezése is elpusztult.

a legértékesebb műemlékrészben, a főépületben kap helyet a széchenyi István emlékmúzeum, amelynek ünnepélyes megnyitására pénteken, szeptember 21-én széchenyi születésének 182. évfordulóján kerül sor. levéltári és helyszíni kutatások alapján az újabb átalakítások nyomait eltávolítva, sikerült hitelesen rekonstruálni a kastély homlokzatának 1800-as évi állapotát. eredeti összefüggéseiben ujult meg a négy toszkán oszloppal alátámasztott szépívű vasrácsos erkély, az értékes barokk lépcsőház, a földszinten a boltozatos terem sor, a folyosók és az emeleti díszterem. az emlékmúzeum földszintjén a hazai múzeumok jóvoltából számos eredeti tárgy, butor, dokumentum utal a széchenyi-család történetére, széchenyi István életére. a nagytermet és a lépcsőházat korabeli festmények, ábrázolások díszítik. az emeleti terem sorban széchenyi István közéleti tevékenységét, a mezőgazdaság, a lótenyésztés, a vízgazdálkodás és a közlekedés területén végzett munkásságát illusztrálják eredeti dokumentumokkal, tárgyakkal és modellekkel.

a múzeum megnyitása után az országos műemléki felügyelőség irányításával folytatják a kastély többi épületszárnyának helyreállítását és a park rekonstrukcióját. a kastély keleti-gazdasági - épületszárnyában méntelep és lovasiskola, a nyugati épületszárnyban - ahol széchenyi István lakosztályai és könyvtára volt - az országos vízügyi szaklevéltár, s az egykori birtok gazdasági céljait szolgáló „vörös kastélyban”, és a hozzá csatlakozó épületrészekben szálloda, étterem és eszpresszó létesül. mindehhez azonban még többéves áldozatos helyreállítási munkára lesz szükség, hogy kialakíthassák ezt a jelentős kulturális és idegenforgalmi centrumot. /mti/

- 3 -

ko

bb. 3. Őszi nagyttarozások a fővárosban

1 -don/mm/e hi hgy

1973. szeptember 18.

a tanácsai építőipari vállalatok a fővárosban hozzáálltak a lakóépületek őszi nagyttarozásához: minden kerületben egy sor épület kap új homlokzatot, új tetőszerkezetet, korszerűsített liftet, a fővárosi tanács ingatlankezelési és építési főigazgatóságához tartozó vállalatok munkás-kollektívái egyébként még korábban centenáriumi felajánlásokat tettek, a munkálatok értéke az idén meghaladja a 300 millió forintot. a vállalatok valóraváltását máris egy sor megfiatalított épület jelzi, s az év hátralévő részében további jónéhány épületet hoznak még rendbe, felújítják az v. kerületi józsef attila utca 8. és 16. sz. épületet, a xii. kerületi alkotás utca 1/b. szám alatti gyógyszerterát, korszerűsítik a belvárosi kossuth lajos tér 1-3. és 9. számú lakóépület kazánházát, felújítják a kossuth lajos tér 11. számú épület főpárkányát, tatarozzák a vii. kerületi baross tér 17., 18., valamint a thököly ut 2. szám alatti lakóház udvari homlokzatát, tetőzetős külsőt kap a thököly ut 7. szám alatti épület is, ahol a portált is kicserélik.

a centenáriumi listán szerepel a batthyány tér 3. és 4., a battyu utca 18. és a széna tér 1/a. szám alatti épület teljes felújítása, a krisztina krt 27. és 29., továbbá a cyáni ut 1. számú ház tetőszerkezetének megjavítása, a fővárosi 1. számú építőipari vállalat emberei az i. kerületi bem-nakpartii házson dolgoznak.

a tanácsai építőipari vállalatok részt vállalnak az új lakótelepek kapcsolódó beruházásainak építéséből is. a fővárosi 1. sz. építőipari vállalat zuglóban, a zalán-utcában óvodát, bölcsődét és abc-áruházat, ujjalotán abc-áruházat épít, a fővárosi 4. sz. építőipari vállalat emberei a pestlőrinci kisz lakótelepen óvodát, bölcsődét, általános iskolát, szolgáltatóházat, orvosi rendelőt és gyógyszerterát emelnek. a xviii. kerületben további kiszolgáltató létesítményeket is tető alá hoznak; a reviczky utcában óvodát, a vörösfény utcában abc-áruházat létesítenek, kispeszen a fővárosi 4. sz. vállalat brigádjai építik a csengő-utcai orvosi rendelőt is. a fővárosi 3. sz. építőipari vállalat hasonlóan sok építkezést kezdett meg: a xvii. kerületi pesti-úton szociális otthont, az uzsoki-utcai kórházban új pavilont, a vi. kerületi rippl-rónai-utcában és a zuglói nákosparton a 70. szám alatt munkásszállót, a x. kerületi kőbánya utcai rendelőt épít. /mti/

- 4 -

1/b

bb. 4. a budapesti művészeti hetek színházi programja

1 nn/gg/e hi hgy

1973. szeptember 18.

„minden este színház,, - így lehetne röviden jellemezni a budapesti művészeti hetek színházi programját. valamennyi fővárosi együttes részt vesz a rendezvénysorozaton; mindenütt az elmúlt évad legsikeresebb, legrangosabb produkciói kerülnek színre, elsősorban hazai művek tolmácsolásai, de szép számmal akadnak közöttük klasszikus világirodalmi drámák, s a kortárs szocialista és nyugati szerzők munkái.

a nemzeti színház műsorán tartja többek között madách imre „mózes,, -ét, illyés gyula „testvérek,, című drámáját, s legfrissebb darabját: hubay miklós „színház a cethal hátán,, című kétrészes történelmi drámáját. a vígszínházban a budapesti művészeti hetek tiszteletére rendezik meg eörsi istván „széchenyi és az árnyak,, című művének premierjét. a darab címszereplője várkonyi zoltán lesz. gárdonyi géza „a láthatatlan ember,, című regényének alakjai nyilassy judit rendezésében elevenednek meg.

a külföldi művek közül ebben az időszakban kerül színre a katona józsef színházban marion endre rendezésében f. dürrenmatt „play strindberg,, /játsszunk strindberget/ című játéka básti lajossal, ronyecz máriával és sztankay istvánnal a főszepepeken. dürrenmatt strindberg művének alaphelyzetéből kiindulva szatirikus hangvételű színjátékot írt. az események, szereplők és a helyzetek dürrenmattnál „görbe tükörben,, jelennek meg, nagyszerű játéklehetőségeket teremtve a művészeknek.

a budapesti művészeti hetek színházi választékában találkozunk még csehov, ibsen, brecht, shakespeare, gogol nevével is, s felvonulnak az utóbbi időszak legérdekesebb, legkiemelkedőbb előadásai. /mti/

-.-

- 5 -

1/b

bb. 5. reprezentatív felmérés a mezőgazdasági kisüzemekről

1 jf/tm/1e/1l hgy

1973. szeptember 18.

az általános mezőgazdasági összeírás keretében teljeskörű reprezentatív felmérés készült a mezőgazdasági kisüzemekről. /Ide tartoznak többek között a háztáji és a kisegítő gazdaságok, a legalább 200 négyszögöl nagyságu művelt kertek és a szőlőskertek. az összeírás azt bizonyítja, hogy a mezőgazdaság egyes ágazataiban a kisüzemeknek ma még fontos szerepük van, jól kiegészítik a nagyüzemi termelést.

az adatfelvétel során 1.6 millió gazdaságot irtak össze. ezekhez a gazdaságokhoz az ország lakosságának mintegy fele tartozik, 50.4 százalékuk a mezőgazdasági termelőszövetkezetek tagjainak háztáji gazdasága. a háztáji gazdaságokban igen sok nyugdíjas, aranyuk eléri az összeirtak 20 százalékát, tehát ezekben a gazdaságokban minden ötödik személy már nem számít aktív keresőnek.

a mezőgazdasági kisüzemek tulnyomó része foglalkozik szarvasmarhatenyésztéssel, például a tyukfélék háromnegyedét a kisüzemi gazdaságokban irták össze. a tsz-családok kétharmada, a szövetkezeti tagoknak több mint fele sertéseket tart. a többi kisüzemben ez az arány nem éri el az 50 százalékot. a gazdaságokban aránylag kevés a szarvasmarha, a háztáji gazdaságok egynegyede tart csak tehenet, hizómarhát. a lakosság ugynevezett kisegítő gazdaságainak hét százaléka foglalkozik szarvasmarha tenyésztéssel.

az összeirt gazdaságok tulnyomó többsége igen kis - átlagosan 0.7 hektáros területtel rendelkezik, kisebbik részük a félhektáros nagyságot sem éri el. éppen ezért a növénytermelésben - a nagyüzemi gazdaságokhoz képest - lényegesen kisebb a jelentőségük. az ország mezőgazdasági területének 18 százaléka, szántó területének 17 százaléka tartozik a kisüzemekhez. amelyeknek azonban sokkal nagyobb szerepük van a gyümölcs- és szőlőtermesztésben, miután az ország gyümölcs-szőlőterületének 59 százalékaival rendelkeznek. kerti zöldségféléket a gazdaságok csaknem kétharmada termel.

megállapították, hogy a kisüzemek kezelésében lévő szőlők többsége kiéregedőben van. ugyanakkor a házi-kerti szőlőtermelés egyre jobban tér hódít, mert a gazdaságok jelentős részében a lakóház mellett kisebb-nagyobb szőlőskerteket gondoznak. gyümölcsstermeléssel a gazdaságoknak mintegy fele foglalkozik.

a hazai mezőgazdasági kisüzemek általában elegendő gazdasági épülettel rendelkeznek, gépi felszerelésük azonban hiányos. a gazdaságok háromnegyed részének van sertésólja és minden harmadik gazdaságban van istálló és kukoricagóré. /mtl/

6 -

bb. 6. a komolyzene vidéken is tért hódít - új törzsközönség alakul

1 ro/pá/h1/1l hgy

1973. szeptember 18.

nagy érdeklődés mellett folyik a filharmónia vidéki komolyzenei koncert bérletakciója, s bár végleges számadatok még nincsenek, a filharmóniánál arra számítanak, hogy az 1973/74-es évadban minden eddigi hallgatórekord megdől. a tapasztalatok szerint egyre inkább megtalálják híveiket vidéken is a tematikus bérletek, tehát egy-egy kor stílusa, egy-egy hangszer egy-egy szerző köré értő közönség csoportosul. a sok éves tervszerű munka nyomán ugrásszerűen nőttek az igények a modern zene iránt is.

a több évtizedes koncerthagyományokkal rendelkező városokhoz, például debrecenhez, szegedhez, győrhöz, pécshez és sopronhoz olyan városok csatlakoztak - többek között szombathely, veszprém, szekszárd, kaposvár, eger, nyíregyháza, kazincbarcika, szolnok, békéscsaba, gyula, orosháza, szarvas, kecskemét tatabánya, ahol az utóbbi 10-15 évben honosodtak meg a rendszeres hangversenyek. külön figyelemre méltó, hogy a legutóbbi két-három esztendőben újabb városok és városiasodó települések - például cellőmölk, sárvár, pápa, dunaujváros, baja - teremtettek pódiumot a rangos muzsika számára. a tudatos zenei nevelés hatékonyságát demonstrálja, hogy számos helyen - többek között szeghalmon, törökszentmiklóson, makón - a sikeres ifjúsági hangversenyek fölborozták a felnőtt koncertek közönségét.

ma már országszerte új kezdeményezésekkel is igyekeznek kielégíteni a komolyzene iránti érdeklődést. például a győrsopron megyei jánossomorján tévész-bérlet indul az új évadban már a tavaszi „kisérleti”, előadások átlagban 300 nézőt vonzottak a tévész patronálta koncertekre. diósgyőrött - kifejezetten fizikai dolgozók számára - három opera hangzik majd el, hangversenyszerű előadásban, ahol zenei ismeretű szövegeket is fűznek. érdekes és sokat ígérő kezdeményezést valósít meg szolnok megye, ahol tíz ipari tanuló iskolában lesz négy-négy koncertből álló sorozat. eger, esztergom, szarvas, baja tanárképző főiskoláin a nem énekszakos hallgatók részére ismeretessé egybekötött előadások lesznek az új évadban.

/folyt.köv./

- 7 -

bb. 6./ a komolyzene folyt./ il

a filharmóniának az 1973/74-es vidéki koncertjéből kiragadott példák jól érzékeltetik, milyen számottevően gyarapodott - és a jelek szerint tovább növekedik - a vidéki zenéértők táborára. az előjelek szerint több mint félmillió hallgató számára elhangzó koncertek rangban egyenlők lesznek a fővárosiakkal: fischer anna, rányi dezső, ferencsik jános éppugy fellép a vidéki pódiumokon, mint a külföldi nagyságok, például anda géza, a világhírű orgonista lionel rogg, a szovjet homicer és kerer, s az együttesek közül a bolgár kamarazenekar vagy a solisti di roma /mti/

bb.7. megjelent a szövetkezeti kutató intézet évkönyve

1 ol/mm/1e/il cz

1973. szeptember 18.

dr. gyenes antal szerkesztésében megjelent a szövetkezeti kutató intézet 1973-as évkönyve. a magyar szövetkezeti mozgalom kutatóműhelye másodízben jelentkezik ilyen kiadvánnyal, aminek az első alkalom, amikor részletesebb bepillantást nyújt az intézmény munkájába.

teljességre, természetesen nem törekedhetek, amikor a sokrétű tevékenységről szólnak, mert a szövetkezés valamennyi ágára kiterjedően foglalkoznak szociológiai, közgazdasági vezetéselméleti, történeti és jogi problémákkal. ennek ellenére a kötet híven tükrözi az intézet munkáját amellyel együtt egyes területeken érdemben szól a társadalmi fejlődés szövetkezeti körökben időszerű néhány kérdéséhez.

a kötet második felében „közlemények”, címmel gyűjtötték össze az intézetre vonatkozó fontosabb információkat, s itt kapott helyet az intézmény több évre szóló teljes kutatási programja is, amelynek közzétételét megelőzte - első ízben az intézet fennállása óta - a szövetkezeti tudományos tanács vitája.

szép tisztelgés a szövetkezeti elmélet és gyakorlat két éve elhunyt nagynevű művelőjének emléke előtt, hogy a kötetben található tanulmányok sorát az „erdei ferenc a közgazdász és szociológus”, című munka nyitja.

a szép kivitelű könyv a közgazdasági és jogi könyvkiadó gondozásában látott napvilágot. /mti/

--

- 8 -

bb. 8. elkészült az új algyői propán-bután-üzem

vid kz/il cz

1973. szeptember 17.

megkezdtek az algyői határában mintegy 120 millió forintos költséggel felépült propán-butánpalacktöltő üzem kipróbálását. a dán crisplant cég által szállított berendezések óránként 1200 11 kilós háztartási gázipalackokat töltenek meg és ellenőrzik. az országban ez az első olyan töltőüzem, ahol még a zárókupakot is automata csavarja le és fel a palackokra. /mti/

bb 9. klubkönyvtár a malomban

vid fm/il cz

1973. szeptember 18.

tatát, a vizek városát, - amelyet keresztül-kasul szeltek a források, a patakok, a tavak, - a malmok városának is neveztek egykor. még a 30-as évek végén is 15 vízierőművel hajtott malom működött. mivel azonban a vizek elapadtak, sőt több közülük „megszökött”, a régi malomépületeket, amelyek többsége műemlék, most más célra hasznosítják. a tó-malomban például modern turista-szálló működik, a miklós-malomban nemrég nyitották meg a nemzetiségi muzeumot. most pedig a berta-malmot klubkönyvtárra alakította a városi tanács. földszintjén ifjúsági klub, szeszmentes eszpresszó működik. az emeleti nagyteremben a város egyik legnagyobb fiókkönyvtárát rendezték be. vasárnaponként a közeli általános iskola tanulóinak gyermekklubja tart összejövetelt. /mti/

--

bb. 10. középtávu kutatási program a balaton tisztaságának megőrzéséért

vid il cz

1973. szeptember 18.

a keszthelyi agrártudományi egyetemen tudósokból, szakemberekből alakult kutatócsoport kezdte meg a vizsgálatot annak megállapítására: milyen külső hatások érik a balaton bioszféráját. a munkaprogram nemcsak a ma gondjait veszi számba, mindennek előtt a tó jövőbeni védelmét célozza: a szakemberek 15 évre szóló tervet készítenek. a terv rész annak a programnak, amelyet a magyar tudományos akadémia szervez az ember környezetének védelme érdekében. /folyt.köv./

- 9 -

16

bb. 10./középtávu folyt./ 11

a keszthelyi kutatók, akik főleg a keszthelyi öblöt és környékét veszik vizsgálat alá, kísérleteket folytatnak az egyetem tanegységében is. felméri azokat a mezőgazdasági hatásokat, amelyek hozzájárulnak a balatonvizének szennyeződéséhez. ennek során prognózis készül a kémikáliák használatának ésszerű csökkentésére. többéves munkával meghatározzák hogyan lehet minimálisra csökkenteni a kémiai szennyeződéseket és mit lehet tenni a víz biológiai tisztítása érdekében.

a keszthelyi kutatók a program végrehajtásában szorosan együttműködnek a magyar tudományos akadémia tihanyi biológiai kutató intézetével./mti/

--

- 10 -

10

bb.11. 140 millió forintot költöttek a vas megyei utak korszerűsítésére, felújítására

vid/kz/a/-cz

1973. szeptember 18.

a kedvező időjárást kihasználva az idén minden eddiginél több utat építettek, illetve korszerűsítettek vas megyében. eddig mintegy 140 millió forintot használtak fel ilyen célra. a legnagyobb szabású utépités a 87-es számú főutvonal kám és gyöngyösfalu közötti szakaszán történt. új járófelületet kapott a 84-es számú főutvonal sárvár hegyközségi szakasza. terven felül elkészült a 8-as számú főutvonal körmen-d-országhatár közötti részének, valamint a jánosháza-vashosszúfalu közötti szakaszának felújítása. eredetileg ez a munka a jövő évi tervekben szerepelt. ugyancsak terven felül újítottak fel több büki fürdőhöz vezető utat is. a balaton felé igyekezőknek kedvezett, hogy vasvár-zalabér között mintegy tíz kilométer hosszúságban szélesítették, új burkolattal látták el az uttestet. még az idén elkészül a 74-es számú fő utvonal vasvári átkelési szakasza is. /mti/

--

bb.12. tatarozzák és korszerűsítik a székesfehérvári árpád-fürdőt

vid/a/-cz

1973. szeptember 18.

a fejér megyei víz-és csatornaművek egymillió forintos költséggel tatarozza és korszerűsíti a székesfehérvári árpád fürdőt. a munkálatok során a kádfürdőkhöz új öltözőket alakítanak ki, a helyiségekben pedig vézscsengőket szerelnek fel, felújítják az iszappakolót is. a gőzfürdőben újracsempézik a helyiségeket, a medencékben négyféle hőmérsékletű víz várja majd a fürdőzőket. elvégzik a fedettuszoda karbantartását is.

a székesfehérvári árpád fürdő a tatarozás és átalakítás elvégzése után, október 1-én nyílik meg. /mti/

--

7.25/a

- 11 -

g⁵⁵g

bb.13. beérett a mandula a balaton parton

vid/a-cz

1973. szeptember 18.

a balatonpart vidéken, a száraz meleg időjárás hatására idén más esztendőkhöz képest 2 héttel korábban érett be a környék őshonos csonthéjas gyümölcse, a mandula. a felmérések szerint az egész balatonparton közepes termést takaríthatnak be. a veszprémi állami gazdaságban, ahol közép európa legnagyobb összefüggő nagyüzemi mandulása található, megkezdték a szüretet.

a megye gazdaságaiban az átlagnál jobban teremtek az alkaliban kinemesített papírhéju fajták. /mti/

bb.14. tizenhatezer nő a tatabányai üzemekben - a nőpolitikai határozat megvalósításának városi tapasztalatai

vid/fm/a/-cz

1973. szeptember 18.

a tatabányai városi tanács végrehajtó bizottsága tizenhárom üzemnél, intézménynél tájékozódott arról, hogyan valósítják meg a nők helyzetének javítására hozott párt-és kormányhatározatokat. csaknem 11 000 nő élet-és munkakörülményeiről szereztek információkat, s ezek a tapasztalatok általánosíthatók a város összes üzemében dolgozó 16 000 női munkavállalóra.

a felmérés figyelemre méltó eredménynek értékelte az asszonyok bérének rendezését. számos intézkedést vezettek be az üzemek vezetői annak érdekében, hogy a nők egyenlő értékű munkáért a férfiakkal egyenlő munkabért kapjanak. az idén központi és saját forrásból az üzemek többségében 2-3 százalékos többletbéremelés-sel csökkentették a nők és a férfiak közötti bérkülönbséget. a szénbányák vállalatnál például 2300 nődolgozó bérét rendezték differenciáltan, s ezzel megszüntették az azonos munkakört betöltő nők és férfiak között a korábbi bérfeszültséget.

/folyt.köv./
7.30/a

- 12 -

gssg

bb.14./ tizenhatezer....folyt./-a

megkülönböztetett figyelemmel veszik körül a gyárakban, intézményekben a nagycsaládos és az egyedülálló anyákat. rendszeres szabadságukon felül mindenütt pótlás-és jutalomszabadságot kapnak. éjszakai műszakra ilyen nődolgozókat már sehol sem osztanak be. kivételt képeznek azok, akik - családi okok miatt - nem akarnak élni ezzel a lehetőséggel. szintén minden munkahelyen meghatározott pénzalapot létesítettek a többgyermekesek megsegítésére. a tatabányai szénbányák szakszervezeti tanácsa - azon kívül, hogy minden üzemi alapszervezet tartalékol erre a célra pénzt - évente 100 000 forintot fordít a nagycsaládosok és az egyedülálló szülők segélyezésére. bár még nem mindenütt, de sok helyen térítésmentesen küldik üdülni a nagycsaládosok gyermekeit. ugyancsak előnyben részesítik őket az óvodai és a napközi otthoni felvételnek. egy-két üzemben lehetővé tették, hogy dolgozó nők családtagjai is igénybe vehessék az üzemi konyhát.

kiterjedt a felmérés a nők szakképzettségére is. jellemző, hogy az üzemek többségében elsősorban betanított munkásnőket foglalkoztatnak. a dolgozó nőknek mindössze egyharmada rendelkezik szakképzettséggel. jelentős azoknak a száma is, akik nem fejezték be az általános iskolát. ezért az üzemek vezetői most sokféle módon segítik a nők ismereteinek bővítését. a magyar gyapjufonó gyár például saját telephelyén munkaidő alatt nyújt lehetőséget a műszövő szakmunkások képzésére. a generál kiskereskedelmi vállalat évente 300 nő szakmai képzését szervezi meg munkaidő-kedvezményrel. a jónéhány kedvező tapasztalat ellenére a tanács az egyik leglényegesebb feladatnak jelölte meg a munkásnők tervszerűbb és következetesebb képzésének szervezését. hasonlóan szükséges az arra alkalmas női vezetők számának növelése is. a 13 üzemben dolgozó csaknem 11 000 asszony közül a vezetők száma - a csoportvezetőkig bezárólag - alig haladja meg az ezer főt. /mti/

bb.16. csütörtökön temetik szentiványi Lajos festőművészt

mm/a/-cz

1973. szeptember 18.

a képzőművészeti főiskola és a művészeti alap, valamint a képzőművészek szövetsége közli, hogy szentiványi Lajos festőművész egyetemi tanár temetése szeptember 20-án, csütörtökön fél 12 órakor lesz a farkasréti temetőben. /mti/

9.40/a

- 13 -

1045g

bb.15. a jemeni népi demokratikus köztársaság miniszterelnök-helyettesének látogatása hazánkban

tr/a-cz

1973. szeptember 18.

fehér Lajos, az mszmp politikai bizottságának tagja, a minisztertanács elnökhelyettese fogadta mahmud abdullah ushaish dél-jemeni miniszterelnökhelyettest, aki rövid látogatáson hazánkban tartózkodott. a szívélyes, baráti légkörű megbeszélésen kölcsönösen tájékoztatták egymást mindkét felet érdeklő néhány nemzetközi kérdésről, áttekintették hazánk és a jemeni népi demokratikus köztársaság kapcsolatainak helyzetét. ushaish miniszterelnökhelyettes megbeszélést folytatott dr. szekér gyula nehézipari miniszterrel és a két ország együttműködésének időszzerű kérdéseiről. a jemeni népi demokratikus köztársaság miniszterelnökhelyettese és kísérete kedden reggel elutazott hazánkba. a kormány nevében dr. szekér gyula nehézipari miniszter és dr. soós gábor, a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter első helyettese bucsuztatta a küldöttséget./mti/

bb.17. budapesti közlekedési balesetek

mm/a/-cz

1973. szeptember 18.

a ix. kerületben a ferenc körut 15 szám előtt szabálytalan helyen haladt át az uttesten szőke elemérmé 71 éves nyugdíjas budapesti lakos és egy 6-os jelzésű villamos halálra gázolta.

turóczi gábor 20 éves villanyszerelő dömsödi lakos motor-kerékpárjával a xx. kerület dózsa györgy ut 102-es szám előtt összeütközött egy személygépkocsival. turóczi gábort súlyos, nem életveszélyes sérüléssel szállították a mentők kórházba.

viii. kerület józsef körut és népszínház utca kereszteződésében tilos jelzéssel haladt át az uttesten veszelyi ilona 45 éves bérelszámoló budapesti lakos és egy motorkerékpár elütötte. veszelyi ilonát súlyos, nem életveszélyes sérüléssel szállították a mentők kórházba.

/folyt.köv./

9.45/a

- 14 -

11⁰⁰g

bb.17./ budapesti.....folyt./-a

kárpáti ernő 27 éves lakatos budapesti lakos a xv. kerület régifóti ut- epres sor és czabán samu utca kereszteződésében személygépkocsijával szabálytalanul kanyarodott és összeütközött egy motorkerékpárral. a motorkerékpár vezetőjét, fulöp géza 39 éves esztergályos budapesti lakost súlyos, nem életveszélyes sérüléssel a mentők kórházba szállították. kárpáti ernő ellen eljárás indult.

a xxii. kerületi nagytétényi út és borkó utca kereszteződésében beer györgy 38 éves gépkocsivezető érdi lakos nyergesvontatóval nem adta meg az elsőbbséget és összeütközött egy motorkerékpárral. a motorkerékpár vezetőjét, róth józsef 53 éves szállítómunkás érdi lakost súlyos, nem életveszélyes sérüléssel vitték kórházba. beer györgy ellen eljárás indult. (S)

a xi. kerületben a bocskay ut és a zombolyai utca kereszteződésében szabálytalan helyen lépett az uttestre oláh gyula 79 éves asztalos kisiparos budapesti lakos és egy személygépkocsi elütötte. súlyos, nem életveszélyes sérüléssel szállították a mentők kórházba.

a vii. kerületben a gorkij fasor 23 szám előtt szabálytalan helyen lépett az uttestre som ágnes 9 éves tanuló budapesti lakos és egy tehéngépkocsi elütötte. súlyos, nem életveszélyes sérüléssel szállították a mentők kórházba. /mti/

bb.18. a bolgár írószövetség meghívására

a/-cz

1973. szeptember 18.

a szeptemberi felkelés 50. évfordulója alkalmából tartandó ünnepekre magyar íróküldöttség utazott bulgáriába. a delegáció tagjai: bárány tamás, somogyi tóth sándor, sobor Antal. /mti/

9.50/a

- 15 -

11⁰⁰g

bb.19. kétezer lakást szerelt össze házgyári elemekből a miskolci jurácsik brigád

vid/a/-cz

1973. szeptember 18.

miskolcon a negyedik ötéves terv lakásépítési programjának megvalósítására, a házgyári technológia alkalmazására szerveződött a borsodi állami építőipari vállalatnál négy éve jurácsik jános brigádja.

a huszonhét fős szocialista brigád kezdte meg az azóta már befejeződött diósgyőri városközpont építését. ők szerelték össze az első tízeleteres lakóházat, majd még nyolc épületet. később az ugynevezett összekötő városrész építésén dolgoztak, ahol megközelítőleg ezer lakást, raktak össze, házgyári elemekből.

a jurácsik brigád kivitelezésében készült el a hejőcsabai cementgyár rekonstrukciója során épült új lakótelep is.

a brigád jelenleg az avasi új városnegyed első ütemének megvalósításán dolgozik. a keddi műszakon a második lakótömb negyedik emeletén a kétezredik lakást szerelték össze. /mti/

bb.20. üzemszerűen termel az új tatabányai cserépgyár - minden nehéz fizikai munkától mentesültek a dolgozók

vid/a/-cz

1973. szeptember 18.

üzemszerűen termel az új tatabányai cserépgyár, amely a hazai üzemek közül a legkorszerűbb és egyben az egyik legnagyobb. a most épülő bátaszéki gyár ennél is modernebb lesz, de már itt is mentesülnek a dolgozók minden nehéz és az egészségre ártalmas fizikai munkától. a két olajtűzelésű alagutkemencében automatikusan haladnak a cseréppel és téglával megrakott kocsik, s mire kiérnek, kész az építőanyag. míg a hagyományos módszerekkel 180 órára, itt csak 50 órára van ehhez szükség, az egyenként 103 méter hosszú alagutban egyre fokozódik a hőmérséklet és a tüzzónában már eléri a 950-980 celsius fokot. természetesen automatikus hőszabályozók gondoskodnak arról, hogy egyenletes, jó minőségű termékek készüljenek. jellemző egyébként az egész gyár magas fokú gépesítésére, automatizáltságára, hogy a 220 dolgozóból 5 mérnöki és több mint 50 technikus vagy gimnáziumi érettségivel rendelkezik.

/folyt.köv./
10.05/a

- 16 -

11°g

bb.20./ üzemszerűen.....folyt./-a

az új gyárban olyan kiváló minőségű cserepet gyártanak, hogy a termelés növekedésének arányában leállítják a környékbeli cserepgyárakat. ha eléri a teljes kapacitást, akkor már az egész dunántúlt el tudják látni. ebben a hónapban már egymillió darabos cserepetermelésre számítanak. jövőre 28 millió darab cserepet és 11 millió darab téglát, 1975-ben pedig, amikor teljes kapacitással dolgoznak, 37 millió darab cserepet, és 17 millió darab téglát gyártanak majd.

az új gyár 260 millió forintba került. berendezéseit ndk, olasz, nszk cégek és részben hazai gyárak szállították. /mti/

..-

bb.21. középtiszavidéki intézőbizottság alakul - nyolcezer üdülő első ütemben a tiszai vizlépcsőnél

vid/a/-cz

1973. szeptember 18.

mint ismeretes, a minisztertanács 1972 októberében megtárgyalta és jóváhagyta a közép-tiszavidéki üdülőkörzet regionális rendezési tervét. a kormányhatározat végrehajtása érdekében eddig tett intézkedéseket vizsgálta meg keddi ülésén a szolnok megyei tanács végrehajtó bizottsága. megállapította, hogy az előkészítő munkák jó ütemben haladnak, október közepéig elkészül a közép-tiszavidéki intézőbizottság szervezeti és működési szabályzat-tervezete, és még ebben az évben megtartja alakuló ülését az üdülőkörzet összehangolt fejlesztését irányító testület. a határozatnak megfelelően az első ütemben tiszafüred fejlesztését szorgalmazzák. elkészült a tiszafüred és tiszabörvény közötti magaspart területére tervezett 160 hektáros üdülőterület részletes rendezési terve. ezen a területen nyolcezer üdülő elhelyezését, kulturált pihenését biztosítják. az érintett földek mezőgazdasági művelés alól való kivonására irányuló kérelmet felterjesztették a mém-hez. az üdülőterületen alapvető szerepe van az erdősítésnek. a debreceni állami erdőrendezőség megkezdte a terület termőhelyi feltárását és az erdősítési terv kimunkálását. a szép fekvésű területen üdülőparadicsom lesz az ifjuságnak is. a belkereskedelmi minisztérium megbízása alapján a városépítési tudományos tervezőintézet dolgozik egy harminc hektáros ifjusági kiránduló központ beruházási programján. tiszafüreden új sporttelep építését kezdték meg hatékony társadalmi segítséggel.

/folyt.köv./
10.35/a

- 17 -

11³⁵g

bb.21./ középtiszavidéki.....folyt./-a

az alföld kialakuló, új „balatonja”, a százhusz négyzetkilométeres vízfelület főleg heves és szolnok megyét érinti. ezért az üdülőkörzet kialakításában is a két megye szerveire hárul a legnagyobb feladat. mint a végrehajtó bizottság megállapította: a két megye között tavaly megkötött együttműködési megállapodás jól segíti a kitűzött célok végrehajtását. kölcsönösen kicserélték egymás területfejlesztési koncepcióját, terveit. a két megye szakigazgatási szervei még ebben az évben pályázatot írnak ki olyan tervtipusok készítésére, amelyek lehetővé teszik, hogy korszerű, a tiszai tájba illő épületeket, építményeket, emeljenek. az együttműködés tennivalóiként első helyen szerepel az üdülőterületen lévő települések alapközművesítésének a feltárása, általában a közművesítés. a minisztérium tanácsai határozat szerint ugyan üdülőtelkek értékesítésére csak a közművesítés után kerülhet sor. a közeljövő feladata lesz a kereskedelmi és vendéglátó, szolgáltatóegységek felmérése, a térség szárazföldi és vízi közlekedésének az elemzése. a céltudatos és gyorsabb előrehaladás érdekében a jövő év közepéig elkészítetik tiszafüred nagyközség részletes fejlesztési programját és az év munkatervétrendezési főosztályával való egyeztetés után 1974 végéig kidolgozzák a tározómenti települések egészének általános rendezési tervét. /mti/

bb 23. honvédelmi kiállítás nyílt kaposvárott

vid/szb/-cz

1973. szeptember 18.

a magyar honvédelmi szövetség somogy megyei vezetősége és a kishomogy megyei bizottsága kaposvárott a honvédelmi hónap keretében kiállítást rendezett, amely az ifju gárda, az mhsz, a honvédség, a munkásőrség és a bmi tagjainak, dolgozóinak életét, munkásságát szemlélteti. a szeptember 29-ig nyitva tartó kiállításon naponta két alkalommal honvédelmi témájú filmeket is bemutatnak. /mti/

-18-

bb 22. tájvédelmi körzetek, zöldsövezetek somogyban

vid szb -cz

1973. szeptember 18.

az eddigieknél jóval nagyobb kiterjedésű, összefüggő területeket kell védelem alá helyezni úgy, hogy egyúttal somogy minden részében az összes kategóriákban fellelhető értékek háborítatlan fennmaradását lehessen biztosítani - hangzott el kedden kaposvárott a somogy megyei tanács végrehajtó bizottsága és a hazafias népfőrd somogy megyei bizottsága elnöksége együttes ülésén.

„somogy megye jelentős környezeti értékei”, címmel eddig öt kötetet állítottak össze: a fonyódi balatonpart, fonyódi környezete, marcali nyugati és keleti környezete, valamint csurgói környezete címmel. a megye többi területén levő adatgyűjtést tovább folytatják és ez év végére be is fejezik. a két testület együttes ülésén az országos természetvédelmi hivatalnak javasolták, hogy nyilvánítsák országos tájvédelmi körzetté a több mint háromezer hektárnyi kiterjedésű barcsi ősbörökást, a zselicségen mintegy négyezer hektár kiterjedésű ezüsthársas-bükkös, gyertyános-tölgyes növénytakasulat, buzsák, táska, somogy-szentpál község határában levő ötszáz hektárnyi ősláp maradványt és a kis-balaton somogyi részén levő háromezer hektáros területet. helyi értékű megyei védettségre javasolják az iharosbényi erdészet területén levő ágneslaki arborétumot, a kerekivári környékét /köröshegy határában/ és számos parkot. fontos feladatként jelölték meg a balatonpart zöldsövezetének kialakítását elsősorban üdülési és környezetvédelmi szempontokból. elkészült kaposvár város zöldsövezeti terve is, amelynek munkálatai már megkezdődtek. e program végrehajtására több mint húszmillió forint áll rendelkezésre.

a vizek tisztaságának védelmére is több intézkedés van kidolgozás alatt. a levegő tisztaságának védelmére kaposvárott meggyorsítják a gáztüzelésre való átállást és szorgalmazzák az olyan megoldást is, amit a cukorgyár végzett, ahol húsznyolcmillió forintos beruházással a légszennyezést megszüntették. a természeti erők talajromboló hatása a megye összterületének igen jelentős részét érinti, éppen ezért e téren is komoly feladatok várnak a megyére. foglalkozott az ülés a zajártalom elleni védelemmel is, majd a génkészletek védelme érdekében génbank létesítésének fontosságát hangsúlyozták. a környezetvédelem fontos területe a vadon élő állatfajok fenntartása és a vadállomány védelme. megyén belül kipusztulás veszélye fenyegeti például a csak somogyban található bajszos denevért, továbbá a macska-bagolyt, a nemes-kócsagot, feketególyát, rézkigyót, teknősöket, keresztes vipert.

/folyt.köv./

11.08/szb

-19-

11.08.09

bb 22. /tájvédelmi... 1. folyt./-szb

a környezetvédelem a szomszédos megyéket is érinti, ezért szükséges a védekezés egybehangolása. a társadalmi munka szervezésében a hazafias népfront együttműködése az állami szervekkel a siker érdekében ugyancsak elengedhetetlen. gyümölcsöző együttműködést alakíthat ki a népfront a kisz-szel, a szakszervezettel, a tit-tel, az urbanisztikai társasággal és a természetjárókkal. környezetvédelmi akciók indítása érdekében./mti/

--

bb.24. erősítik az üzemi ismeretterjesztést - műszaki munkásakadémiák indulnak - végetért a tit műszaki vándorgyűlése

vid/a/-cz

1973. szeptember 18.

a tit műszaki vándorgyűlése kedden köszönettel folytatta munkáját. a hazai műszaki ismeretterjesztés vezetői ezúttal a műszaki fejlesztés és az ismeretterjesztés problémáit vitatták meg. dr. telegdy-kovács lászló professzor, a tit országos műszaki választmányának alelnöke előadásában hangsúlyozta, hogy a népgazdaság további dinamikus fejlődése, a hatékonyság növelése, az általános gazdasági egyensúly erősítése állandó műszaki fejlesztéssel jár. az extenzív irányú gazdasági fejlesztés korábbi tartalékaik nagyrészt kimerültek, és már nem rendelkezünk széles munkaerő-tartalékkal. az egyes népgazdasági ágak fejlődése, az ipar és a közlekedés szerkezeti változása, a régi üzemek korszerűsítése, a gazdasági irányítás reformja jelentősen megnöveli a dolgozók műveltségével és szakértelmével szemben támasztott követelményeket. mindez meghatározza a műszaki ismeretterjesztés feladatait. elsősorban a termelést közvetlenül elősegítő és speciális oktató jellegű tevékenységet várnak tőle.

a műszaki ismeretterjesztés gerincét továbbra is a hagyományos előadásos forma képezi. jelentős számú szabadegyetemi sorozat is működik, amelyekből kiemelkednek az üzemekben induló, műszaki munkásakadémiák, és a, tit közlekedési ismeretek, szabadegyetemei. sikeresek az üzemlátogatások, a bemutatók, kiállítások és szellemi vetélkedők. a magyar műszaki ismeretterjesztő előadók külföldön is eredményesen szerepeltek, a viszonzásként érkezett vendégelőadók is jó ügyet szolgáltak.

/folyt.köv./
11.05/a

- 20 -

1147g

bb.24./ erősítik.....qfolyt./-a

a vándorgyűlésen megállapították, hogy a műszaki ismeretterjesztés témái, valamint módszerei sok esetben összekeverednek a műszaki ismeretek oktatásával vagy a szakképzés valamilyen más formájával. ezen átgondoltabb tematikával, szervezethez igazítottan változtatnak. ugyancsak előrelépést terveznek az előadások modern szemléltetésében. állásfoglaltak az üzemi ismeretterjesztés továbbfejlesztése mellett. az utóbbi időben ugyanis a rendkívül fontos területen csökkent az előadások száma. a jövőben a legfontosabb feladatok egyikének tekintik az üzemi tit csoportok létrehozását, amelyek gazdái lesznek a házon belüli ismeretterjesztésnek.

a vándorgyűlés a fiataloknak a műszaki közművelődésbe való fokozott bevonásának hangsúlyozásával zárta be kétnapos munkáját. /mti/

--

bb.25. rendőrségi hírek

tr/a/-cz

1973. szeptember 18.

kecskemét belterületén ferenczy sándor 48 éves villanyszerelő, helyi lakos oldalkocsis motorkerékpárjával szabálytalan előzés közben összeütközött a vele szemben szabályosan közlekedő tehergépkocsival. a baleset következtében a motorkerékpár vezetője olyan súlyosan megsérült, hogy a helyszínen meghalt.

borsod megyében füzérkömlős határában a gépjárművezetői engedéllyel nem rendelkező orosz mikiós 23 éves segédmunkás, filkeházi lakos a motorkerékpárt ittás állapotban vezette, amellyel elütötte angyal jános, 75 éves segédmunkás, füzérkömlősi lakos gyalogost, majd segítségnyújtás nélkül a helyszínről eltávozott. a baleset következtében életveszélyesen megsérült embert később kórházba szállították, orosz mikióst a rendőrség elfogta és előzetes letartóztatásba helyezte.

vas megyében bérbaltaváron a rákóczi ferenc utca 43 szám alatti lakóház udvarán tóth Antal 35 éves vontatóvezető, nagytillaji lakos a pótkocsis vontató billentőszerkezetét javította, miközben a rakfelület ráesett. a szerencsétlen ember olyan súlyosan megsérült, hogy a helyszínen meghalt. a körülmények tisztázására szakértő bevonásával rendőri vizsgálat indult./mti/

11.15/a

- 21 -

1150g

bb.26. a magyar- finn kapcsolatokról

1/tf/tm/a/-cz

1973. szeptember 18.

mint jelentettük: kádár jános, az mszmp központi bizottságának első titkára a napokban baráti látogatásra finnországba utazik, ahol urho kekkonennek, a finn köztársaság elnökének vendége lesz.

x x x

tóth ferenc, az mti diplomáciai tudósítója írja:

finnorszag - amely földrajzi fekvése szerint izland után a világ legészakibb országa 337 000 négyzetkilométer területét tekintve európa egyik legnagyobb országa, 4.7 milliós népességével iszont kontinensünk legkisebb lakosságú országai közé tartozik - a második világháború után folytatott békeszerződés külpolitikájával, a nemzetközi enyhülés és biztonság erősítésére irányuló kezdeményezéseivel jelentős tekintélyre tett szert a nemzetközi életben. kapcsolatai a szovjetunióval az 1948-ban megkötött barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási egyezményen alapulnak. a békére és a nemzetközi együttműködésre irányuló politikát folytató finn kormány fontos céljának tekinti az északi országokkal való együttműködés fejlesztését is. a legutóbbi években pedig elismerésre méltóan sokat tett az európai biztonsági és együttműködési konferencia megrendezésének támogatásáért, valamint a két német állammal való kapcsolatok normalizálásáért.

államférfiak magasszintű találkozó

urho kekkonen köztársasági elnöknek 1963. évi nem-hivatalos magyarországi látogatása után mindinkább megélénkültek államközi vonalon meglévő kapcsolataink. az utóbbi évtizedben egyre gyakoribbá váltak a miniszteri szintű hivatalos látogatások. jelentős esemény volt, hogy 1968. októberében magyarországon járt karjalainen finn külügyminiszter.

/folyt.köv./
11.25/a

- 22 -

13⁰⁰g

bb.26./a magyar- finn.....1.folyt./-a

kapcsolataink kiemelkedő jelentőségű állomása volt kekkonen elnök 1969. szeptemberi hivatalos látogatása, majd 1971. januárjában fock jenő miniszterelnök vezetésével kormányküldöttségünk hivatalos finnországi útja és 1971. augusztusában lesonczi pálnak, az elnöki tanács elnökének hivatalos látogatása finnországból.

kétoldalu egyezmények

a magyar népköztársaság és a finn köztársaság 1959-ben kulturális egyezményt, 1962-ben légügyi egyezményt, 1971-ben gazdasági, ipari és műszaki-tudományos együttműködési megállapodást kötött, s ugyancsak 1971-ben a vízumkényszer eltörléséről szóló közúti egyezményt írt alá. az utóbbi években politikai, társadalmi és kulturális kapcsolataink sokoldalúan és eredményesen fejlődtek, gazdasági kapcsolataink terén a legutóbbi időszakban mutatkozik bizonyos előrelépés. eredményesen alakultak a két ország parlamenti kapcsolatai is.

sok szál fűzi össze társadalmi és tömegszervezeteinket. intenzív testvérvárosi együttműködés alakult ki a következő hét várospár között: debrecen - jva:skyla: , miskolc - tampere, pécs- lahti, szeged - turku, székesfehérvár - kemi, szolnok - riihimäki és eger - pori. a kétoldalu társadalmi események jelentős állomásai voltak a magyar- finn, illetve a finn- magyar barátsági hetek, amelyeket eddig - egyidejűleg mindkét országban - három alkalommal rendeztek: 1967-ben, 1970-ben és legutóbb 1973. nyarán.

finn álláspont főbb nemzetközi kérdésekben

finnorszag külpolitikai tekintélyét nagyban erősítette, hogy - a helsinki hosszú, de végül is eredményes előkészítő tanácskozások után - helsinki-ben rendezték meg az év július 3-6. között az európai biztonsági és együttműködési konferencia első - külügyminiszteri szintű - szakaszát, és várhatóan a harmadik /záró/ szakasz tanácskozásainak színhelye is a finn főváros lesz.

/folyt.köv./

11.30/a

- 23 -

13⁰⁰g

bb.26./ a magyar-finn....2.folyt./-a

Érdemes felidézni, hogy finnország 1969. május 5-én, nem sokkal a varsói szerződés tagállamainak budapesti felhívása után memorandumot intézett az európai országok, továbbá az USA és Kanada kormányához, amelyben készségét nyilvánította a konferenciára az azt előkészítő tanácskozások megszervezésére. A finn kormány ezt követően is több pozitív kezdeménnyel segítette elő a konferencia ügyét.

1972. decemberében megkötötték - 1973. januárjában életbe léptették - az NDK és Finnország közötti egyezményt, amely egymás teljes diplomáciai elismerését is tartalmazza. Ugyanakkor ez év januárjától kezdődő hatállyal megállapodtak a Finnország és NSZK közötti teljes jogú diplomáciai kapcsolatok felvételében, miközben a finn-nyugatnémet kapcsolatok többi megoldatlan kérdéseinek megtárgyalását függőben hagyta.

Finnország az elmúlt év december 20-án kormánynyilatkozatban jelentette be, hogy hivatalosan elismeri a vietnami demokratikus köztársaságot. A finn kormány 1973 nyarán hasonlóan elismerte a KNDK-t is.

Érdemes megemlíteni, hogy ^{az}idén, május 16-án - beható előkészítő tárgyalások után - megkötötték a Finnország és a KGST közötti szerződést, amelyet a finn parlament május 29-én egyhangúlag ratifikált. Juniában a finn kormány memorandum átadása útján tárgyalásokat kezdeményezett az európai szocialista országokkal a kétoldalu kereskedelmi forgalmat gátló tényezők eltávolításáról. A Szovjetunióval már korábban rendezték a kereskedelmi kapcsolatokat. A finn kezdeményezést az érintett szocialista országok, köztük Magyarország is, kedvezően fogadták, és ennek nyomán a konkrét tárgyalásokat előkészítő konzultációk sorban megkezdődtek Helsinkiben. A finn-magyar konzultációkra augusztus végén került sor.

A közös piaccal való - eddig még csak parafált - szabadkereskedelmi szerződés aláírásának kérdése immár egy év óta nagy vitákat vált ki a finn belpolitikai életben, s ez jelenti a legkomolyabb problémát a finn parlament mostani, szeptember 3-án megkezdődött őszi ülészakán is. A közös piac-i szerződés következetes ellenzője a finn kommunista párt és a finn népi demokratikus unió.
/mti/

11.35/a

B¹⁰g

--

- 24 -

bb 27. tanácsi továbbképző intézet szolnok megyében

vid.-ká gi -cz

1973. szeptember 18.

Szolnokon megalakult a megyei tanács vb. továbbképző intézete. A tanácsi dolgozók szakmai és politikai felkészítését segítő intézet szervezeti és működési szabályzatát kedden hagyták jóvá. Feladata, hogy a járási hivatalok, városi, nagyközségi és községi tanácsok, valamint szakigazgatási szervek vezetőit, ügyintézőit alaposan felkészítse a tanácstörvényben foglaltak végrehajtására, a mindennapi gyakorlati, államigazgatási munkára. Az oktatást három kategóriában, a marxizmus-leninizmus, a szervezési és igazgatási, valamint a tanácsgazdasági munkaközösségekben bonyolítják le. Az intézet már az első oktatási évben mintegy ezer dolgozó képzésével foglalkozik. /mti/

--

bb.28. napirenden a közművelődés - népművelők, könyvtárosok továbbképzése szolnokon

vid/a/-cz

1973. szeptember 18.

Szolnok megye hivatásos népművelői, könyvtárosai részére kétnapos őszi továbbképzés kezdődött szolnokon a ságvári megyei művelődési központ színháztermében. Kedden délelőtt bíró Vera, az MSZMP politikai főiskolája közművelődési tanácskének vezetője, kulturális fejlődésünk alapvető törvényszerűségei, címmel tartott nagy érdeklődéssel kísért előadást. Ebédután a résztvevők csoportokban vitatták meg az elhangzottakat és feladataikat. Szerdán szekciókban folytatják a munkát, a könyvtárosok, a megye verseyhy Ferenc könyvtárban módszertani foglalkozáson vesznek részt, majd a könyvtári tájékoztató szolgálat szerepével foglalkoznak. A népművelők csoportja megvitatta a művelődési házak feladatait és módszereit a népművelésben. Megtárgyalják továbbá a szak-szervezetek szerepét a munkás művelődés előmozdításában. /mti/

--

11.45/a

B¹⁰g

- 25 -

bb.29. utügyi konferencia kezdődött a technika házában

t/kg/fk/a/ie/-cz

1973. szeptember 18.

az uthálózat fejlesztésének, korszerűsítésének kérdéseit vitatják meg a szakemberek azon a kedden kezdődött háromnapos tanácskozáson, amelyet a közlekedéstudományi egyesület szervezett, budapesti utügyi konferencia címmel a technika házában. az eseménysorozatban 13 ország több mint 400 szakembere vesz részt, s 70 előadásban ismertetik egyebek között az aszfalttechnológia, a korszerű utburkolatépítés és gépesítés kérdéseit.

a tanácskozást földvári lászló közlekedés-és postaügyi miniszterhelyettes nyitotta meg. bevezető előadásában hangsúlyozta a konferencia jelentőségét, amely része a magyar közlekedéspolitikai koncepció megvalósítását célzó munkának. külön jelentőséget ad a nemzetközi tanácskozásnak az 500 kilométeres autópálya-hálózat létesítésére idén hozott minisztertanácsi határozat. az 1985-ig befejeződő nagyszabású építésnél a legkorszerűbb technológiákat és gépeket alkalmazzák.

évek óta jelentős munka folyik az országos közúthálózat műszaki állapotának javításáért - mondotta a miniszterhelyettes. jelenleg az m-1-es ut épül tatabánya és győr között, s még ez évben megkezdik az m-3-as autópálya budapest-gödöllői szakaszának előmunkálatait, két éven belül pedig befejeződik a 4-es főút budapesttől záhonyig húzódó szakaszának korszerűsítése.

a korszerűsítésen kívül a növekvő motorizáció okozta megterhelés ellensúlyozására tervszerű megelőző, fenntartó munkák is folynak, évente 500 kilométer aszfaltburkolatot újítanak fel korszerű anyagokkal. a hidépítő munkák is bővülnek, az új hidak növekvő nemzetközi forgalom lebonyolítását is megkönnyítik. idén adják át a csehszlovák együttlüködéssel győrvárosszabadi térségében felépülő duna-hidat, a drávaszabolcsi hidon pedig, amely magyar-jugoszláv kooperációban készül, a jövő évben indulhat meg a forgalom, új híd épül még többek között algyőnél a tiszán, s makónál a maros felett.

a miniszterhelyettes megnyitó beszéde után szakmai előadásokat tartottak a hazai és külföldi résztvevők. a tanácskozás szerdán folytatódik. /mti/

--

11.55/a

- 26 -

B¹⁰g

bb.30. szlovákiai folyóiratok kiállítása nyílt a könyvklubban

t/ro/tr/zs/a/-cz

1973. szeptember 18.

szlovákia folyóiratkiadását szemléltető kiállítás nyílt kedden a könyvklubban. a mintegy 20 kiadó vállalat és 21 önmálló hírlapkiadó több mint 300 politikai, kulturális, tudományos és sporttárgyi napi és hetilapját, folyóiratát felvonultató bemutatót magyar részről prágai józsef, a kultura külkereskedelmi vállalat főosztályvezetője, szlovák részről ladislav chalupka, „a slovar”, szlovák külkereskedelmi vállalat vezérigazgatóhelyettese nyitotta meg.

mint a kiállítás szemlélteti a csehszlovákiában élő magyarok részére kiadott magyar nyelvű folyóiratok évente 50 millió példányban körülbelül 20 különböző címen jelennek meg, s a magyar nyelvű sajtó választéka még járási és üzemi magyar nyelvű folyóiratokkal bővül. a különböző kiadó vállalatok nemcsak a szlovákok politikai, kulturális, illetve tudományos informálását biztosítják, hanem a csehszlovák szocialista köztársaságban élő magyar és ukrán nemzetiségű állampolgárokat is.

a szlovákiában megjelenő különböző jellegű hírlapok és folyóiratok 750 000 példányban jutnak el a magyar olvasókhöz. a szeptember 24-ig megtekinthető kiállítás viszonzásaként november közepén pozsonyban hasonló jellegű magyar kiállítás nyílik. /mti/

--

bb.31. a demokratikus jogászok nemzetközi szövetsége támogatja a chilei haladó erők harcát

gk/zs/a/-cz

1973. szeptember 18.

az észak-olaszországi reggio emiliában befejeződött a demokratikus jogászok nemzetközi szövetségének titkársági ülése, amelyen dr. prandler árpád, a magyar jogász szövetség főtitkára vett részt a magyar tagszervezet képviselőjében. a titkárság mindenekelőtt elítélte a chilei katonai junta alkotmányellenes hatalomátvételét és az azt követő terrort. felhívást intézett a nemzetközi jogásközvéleményhez, hogy támogassák a chilei haladó erők igazságos harcát.

a titkárság határozatban üdvözölte a békeerők októberben összeülő moszkvai világkongresszusát és elhatározta, hogy küldöttséggel képviselteti magát. /mti/

--

12.10/a

- 27 -

B¹⁰g

bb 32. időjárásjelentés

szb -cz

1973. szeptember 18.

a meteorológiai intézet jelenti szeptember 18-án 13 órakor:

megélnkülő szél

európa időjárását a genovai-öböl felett kialakult alacsony nyomású légörvény, valamint az északkelet-európa felett felépült dél, délnyugat felé húzódó magasnyomású képződmény határozza meg. az előbbi hatására észak-olaszországban, ausztria nyugati részein és svájcban záporok, zivatarok voltak, viszonylag magas hőmérsékletekkel. az utóbbi által befolyasolt területek, viszont az évszakhoz képest komoly lehűlés tapasztalható, az átlagosnál 8-10 fokkal hidegebb van. leningrádtól északra ma éjszaka kisebb havazások voltak.

hazánkban hétfőn a tiszta vonalától keletre fekvő területek és az északkeleti országrész kivételével általában borult volt az idő. a tartósan felhős helyeken többfelé esett eső, de a lehullott csapadék mennyisége csak szeged környékén és romhányban érte el az 5 millimétert. a borult északnyugati országrészen 19-23, máshol 24-27 fokig emelkedett a levegő hőmérséklete. kedd hajnalra az északkeleti megyékben, ahol kisebb mértékű volt a felhősödés 6-10, másutt általában 10-15 fokig hűlt le a levegő. ma délelőtt 11 órakor 16-24 fok között volt a hőmérséklet.

budapesten kedden a hőmérséklet napi középértéke 17,9 fok volt, a száz éves átlagnál 1,5 fokkal magasabb.

ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 21 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 760 milliméter, változatlan.

várható időjárás szerda estig:

délnyugaton több, máshol kevesebb felhő, elszórtan esővel. megélnkülő északkeleti, keleti szél. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet általában 10-14, északkeleten 6-10 fok között, legmagasabb nappali hőmérséklet szerdán 17-22 fok között.

a duna vízállása budapestnél 111 centiméter. vízhő: 17,3 celsius fok. /mti/

--

13.10/szb

-28-

13¹⁰g

bb 33. a belföldi szerkesztőség híreinek jegyzéke szeptember 18-án 13 óráig:

se szb -cz

1973. szeptember 18.

1. délszlávok tanácskozása
2. széchenyi emlékmúzeum
3. nagytatarozások
4. a művészeti hetek programja
5. mezőgazdasági kisüzemek
6. a komolyzene vidéken
7. szövetkezeti kutató intézet évkönyve
8. propán-bután üzem algyőn
9. klubkönyvtár
10. a balaton tisztaságának megőrzése
11. vas megyei utak felújítása
12. tatarozzák a fehérvári fürdőt
13. beérett a mandula
14. nők a tatabányai üzemekben
15. jemeni min. elnökh. látogatása
17. balesetek
18. iróküldöttség bulgáriába
19. házgyári lakások
20. új tatal cserépgyár
21. középtiszavidéki íb
22. tájvédelmi körzetek somogyban
23. honvédelmi kiállítás
24. üzemi ismeretterjesztés
25. rendőrségi hírek
26. a magyar- finn kapcsolatokról
27. tanácsi továbbképző szolnokon
28. közművelődés szolnokon
29. utügyi konferencia
30. szlovákiai folyóiratok kiállítása
31. a demokratikus jogászok szövetségének titkársági ülése
32. időjárásjelentés
33. hírjegyzék

/mti/

16. autóutókon kerülnek --

bb 34. mintás műszörme készül szombathelyen

vid-kz/gné szb -cz

1973. szeptember 18.

korszerű műszörme kikészítő gépeket állítottak üzembe kedden a lakástextil vállalat szombathelyi gyárában. az új gépekkel mintás műszörmet készítenek. a színek és a minták akár 60 méterenként változtathatók, így a beruházás a választék lényeges bővülésével jár. a hazai ipar eddig csak sima kivitelben gyártott műszörmet. /mti/

--

13.15/szb

-29-

13¹⁵g

bb 35. osztrovszkij kiállítás debrecenben

vid-kz szb -cz

1973. szeptember 18.

a debreceni kossuth lajos tudományegyetem könyvtára és a magyar-szovjet baráti társaság egyetemi tagcsoportja kiállítást rendezett alekszandr osztrovszkij születésének 150. évfordulója alkalmából. a keddi megnyitón dr. karancsy lászló egyetemi docens méltatta az író munkásságát. /mti/

--

bb 36. hazaérkezett a szovjetunióból a kisz kb küldöttsége - dr. maróthy lászló nyilatkozata

t gy/fk szb zs -cz

1973. szeptember 18.

kedden hazaérkezett a kisz központi bizottságának küldöttsége, amely dr. maróthy lászlónak, a kisz kb első titkárának vezetésével nyolc napot töltött a szovjetunióban. a lenini komszomol központi bizottságának vendégeként hivatalos látogatáson járt küldöttséget a ferihegyi repülőtéren borbély gábor és főcze lajos, a kisz kb titkárai, csillik andrás, a kisz budapesti bizottságának első titkára és szabó ferenc, a magyar uttorok szövetségének főtitkára fogadta. jelen volt féliz bogdanov, a szovjetunió budapesti nagykövetségének tanácsosa.

a megérkezés után dr. maróthy lászló a szovjet testvérszervezetnél tett látogatás tapasztalatairól a következőket mondotta el az mti munkatársának:

- mostani látogatásunk egy láncszeme a két ifjusági szövetség kapcsolataira jellemző rendszeres személyes találkozásoknak, tapasztalatcseréknek. a látogatásnak külön aktualitást adott a nemrég lezajlott x. világifjusági találkozó: egyebek között az itt szerzett nemzetközi vonatkozású tapasztalatokról váltottunk szót szovjet barátainkkal.

delegációink

szovjetunió

delegációink egyik legfőbb célja az volt, hogy olyan hasznos tapasztalatokat szerezzünk, amelyeket itthon további munkánkban hasznosíthatunk. ezek között is elsősorban szervezeti jellegű kérdések iránt érdeklődünk - ismeretes, hogy a kisz viii. kongresszusa óta két esztendő telt el; központi bizottságunk ebben az évben számvetést készít az eltelt időszak munkájáról, a határozatok végrehajtásáról. úgy látjuk, hogy elsősorban a kongresszusnak a szervezeti kérdésekről szóló állásfoglalásával kapcsolatban rendkívül sok még a teendőnk. munkához főként ebben a vonatkozásban nyújt értékes segítséget a komszomol különböző szintű szervezeteinél, a központi bizottságban, a területi bizottságokban és az alapszervezetekben szerzett sok új ismeret, hasznos módszer.

/folyt.köv./

13.30/szb

-30-

13⁵⁵g

bb 36. /hazaérkezett... 1. folyt./-szb

- vendéglátóink tartalmas programot állítottak össze küldöttségünk számára. többek között ellátogattunk a leningrádi területi bizottsághoz, megtekintettük a város egyik legnagyobb fémipari üzemét. jártunk a tatár autonóm köztársaságban, megtekintettük európa legnagyobb tehergépkocsigyárának, a kamai autógyár építkezéseit, amelyek fölött védnökséget vállalt a komszomol. sok új értékes információt szereztünk a komszomol-védnökség gyakorlatáról, jelentőségéről. emlékezetes marad számunkra az a szellem, az a fáradhatatlan alkotó munka, amellyel az ifju kommunisták a gazdasági jellegű feladatokat megvalósítják. a komszomol-védnökséget az jellemzi, hogy ifjumunkásokat, a legkiválóbb szakembereket szervezik a nagyjelentőségű építkezések megvalósításához. a kiváló szaktudással, nagy intenzitással dolgozó fiatalok többsége azzal a tudattal dolgozik, hogy jövő munkahelyét építi. az áldozatvállaló fiatalok, akik ugynevezett komszomol utlevéllel érkeznek, megkülönböztetett erkölcsi és anyagi megbecsülésben részesülnek.

- összességében elmondhatjuk, hogy mostani szovjetunióbeli látogatásunk olyan ismeretekkel gazdagított bennünket, amelyet itthoni munkánkban is gyümölcsöztetni tudunk - fejezte be nyilatkozatát dr. maróthy lászló. /mti/

--

bb.38. sajtótájékoztató a viii. magyar békekongresszusról

t/tf/pá/a/-cz

1973. szeptember 18.

az előkészítő megyei békeparlamenteken és a budapesti békekonferencián megválasztott mintegy 580 küldött - közte az országos béketanács 200 tagja - s valamennyi társadalmi és tömegszervezet képviselőjében meghívott száz vendég részvételével csütörtökön összeül a viii. magyar békekongresszus. az ország-ház kongresszusi termében sorra kerülő eseményről kedden tartott sajtótájékoztatóján sebestyén nándorné, az országos béketanács főtitkára elmondta:

/folyt.köv./
13.35/a

- 31 -

14²⁰g

bb.38./ sajtótájékoztató.....folyt./-a

- békemozgalmunk nagy fontosságú eseményén összegezik azokat az eredményeket, amelyeket hazánkban a békeszerető emberek egész társadalmat átfogó mozgalma elért az elmúlt 25 év alatt - a szervezett békemozgalom kibontakozása óta - kiemelve különösen az utóbbi / 1969-ben tartott/ országos béketanácskozás óta végzett munkát, a közelgő béke vilákkongresszus jelentőségét.

egyben előretételek is lesz békemozgalmunk országos méretű munkakonferenciája: számba veszi, hogy a nemzetközi helyzetben a világméretű békemozgalomban jelentkező új helyzetből milyen új feladatok fakadnak. a hazai békemozgalmat képviselő szakkal együtt neves külföldi vendégek is érkeznek az országos tanácskozásra, köztük romesh chandra, a béke világtanács főtitkára. azt várják békemozgalmunk vezetői az országos tanácskozástól, hogy a plenáris üléseken és a - szám szerint : hat - szekciókban folyó eszmecsere alkotó módon hozzájárul a hazai és a nemzetközi békemunka további teendőinek kimunkálásához.

az elmúlt évek békemozgalmát értékelő beszámoló után a kongresszusi szekciók a következő témákkal foglalkoznak: békés egymás mellett élés és a nemzetközi együttműködés; biztonság és szerelés; válságócok a nemzetközi politikában; nemzeti függetlenség és a békemozgalom; az ifjuság békére nevelése; a békemozgalom negyedszázada magyarországon.

szóba került a sajtókonferencián, hogy a békés egymás mellett élés politikájának gyakorlattá válásával módosulnak a nemzetközi, benne a magyar békemozgalom feladatai is. e feladatok kimunkálására lesz hivatott a viii. magyar békekongresszus és nemzetközi méretekben - október végén - a békeszeretők moszkvai vilákkongresszusa is. amikor a vilákkongresszus - az eddigi előkészületekről érkezett hírek szerint - fellép majd a béke, a népek szabadsága és függetlensége védelmében, megerősíti a népek egyenjogú, minden oldalú és kölcsönösen előnyös együttműködését, valamint minden ország és nép igazi nemzeti érdekeinek tiszteletben tartását, egyben lehetővé teszi azt is, hogy kidolgozzák a békeszerető emberek mozgalmának közös, nemzetközi platformját is. a nemzetközi életben tapasztalható előrehaladás - mondta sebestyén nándorné - meggyőzően bizonyítja, hogy a társadalmi erők szerepe befolyása a jelenleg nemzetközi kapcsolatokra: állandóan növekszik.

/folyt.köv./

13.45/a

- 32 -

13^{40g}

bb.38./ sajtótájékoztató.....2.folyt./-a

a politikai és ideológiai nézetekben különböző békeszervezetek és mozgalmak tevékenységében számos példája van annak, hogy az ilyen különbségek nem akadályozzák meg a nemes cél, a szilárdabb béke érdekében folytatott gyümölcsöző együttműködést. sőt, ez a tevékenység nagy mértékben szolgálja a különböző társadalmi, politikai, erők kölcsönös megértését, megszünteti a bizalmatlanságot és az előítéleteket. ezért válhat a békeszeretők közelgő vilákkongresszusa az összes békeszerető ember hatalmas demonstrációjává.

országos békemozgalmi kongresszusunkkal és a béke vilákkongresszus magyarországi előkészületeivel a nyitányához érkeztünk annak az eseménysorozatnak, amelynek keretében a magyar békemozgalom megemlékezik - a wroclawi értelmiségi vilákkongresszust követően kibontakozott - hazai és nemzetközi szervezett békeharc kibontakozásának negyedszázados évfordulójáról. /mti/

-.-

bb 37. népfront-küldöttség utazott kubába

pá szb -cz

1973. szeptember 18.

a hazafias népfront országos tanácsának küldöttsége kedden nagy józsefnének, a hnf ot elnökének vezetésével kubába utazott. a delegáció részt vesz a népfront kubai testvérszervezete, a kubai forradalom védelmére alakult bizottság megalakulásának 13. évfordulója alkalmából rendezendő ünnepeken. /mti/

-.-

bb.39. a kiskunsági, bácskai kereskedelem és vendéglátóipar őszi nagy seregszemléje - megkezdődtek a duna-tisza közti napok

vid/a/-cz

1973. szeptember 18.

kecskeméten kedden megkezdődött bács-kiskun megye legnagyobb őszi rendezvénye, az első ízben megrendezett duna-tisza közti napok két héten át tartó programja. a megnyitón dr. gajdócsi istván, a bács-kiskun megyei tanács elnöke köszöntötte az újtáj-jellegű programot szervező vállalatok, szervezetek, idegenforgalmi szervek képviselőit, s az ország más vidékeiről érkezett vendéglátóipari, szervezeti vezetőket. elmondta, hogy a hat városban és nyolc községben rendezett változatos program kiskunság és bácska vidék kereskedelmének, vendéglátásának nagyarányú fejlődését szemlélteti. a duna-tisza közti napokra sok hazai és külföldi vendéget is várnak.

/folyt.köv./

13.50/a

- 33 -

13^{42g}

bb.39./ a kiskunsági....folyt./-a

a belkereskedelmi minisztérium és az országos idegenforgalmi tanács nevében molnár károly belkereskedelmi miniszterhelyettes köszöntötte a duna-tisza közti napok rendezőit és közönségét. ezután a miniszterhelyettes előadást tartott hazánk kereskedelmének, vendéglátóiparának és idegenforgalmának fejlődéséről, perspektívájáról. a duna-tisza közti napok fő célja - mondotta - a vásárlói szokások helyes irányban történő befolyásolása, a szakemberek tapasztalatainak bővítése, s az, hogy e jellegzetes tájegység ily módon is fokozottabban bekapcsolódjék az idegenforgalomba.

a duna-tisza közti napok közel 200 rendezvényéből 25-re már az első napon sor került. kecskeméten a korszerű háztartást, az egészséges táplálkozást, a modern családi otthont bemutató kiállítások nyíltak. hasonló rendezvényekre került sor kiskunfélegyházán, baján, kalocsán, kiskőrösön, kiskunhalason. két

nagyközségben, kunszentmiklóson és szabadszálláson iparcikk, illetve lakberendezési kiállítás nyílt. érdekesek lesznek a szakács- és cukrászversenyek.

a megye kereskedelmének és vendéglátóiparának nagy szereplőjét idegenforgalmi rendezvények, tudományos tanácskozások egészítik ki. megrendezik például a híres kalocsai lakodalmast, a hagyományos izsáki sárfehér napokat, a kunpeszéri disznótorost. számos szüreti népi ünnepély tarkítja majd a programot. országos és megyei jellegű szakmai tanácskozásokon vitatják meg az időszaki gasztronómiai kérdéseket, az idegenforgalom gyors fejlődésével kapcsolatos teendőket.

a jövőben évenként sorra kerülő duna-tisza közti napok rendező szerveit emlékplakettekkel jutalmazzák majd. /mti/

bb.40. a szárazság akadályozza a mezőgazdasági munkákat

t/jf/tr/a/-cz

1973. szeptember 18.

kedden a mém-ben ülést tartott az őszi mezőgazdasági munkák szervezésére létrehozott operatív bizottság, amely megállapította: a hónapok óta tartó szárazság nagymértékben hátráltatja az őszi szántást-vetést, valamint a szeptemberben és októberben beérő növényi kultúrák fejlődését.

/folyt.köv./
14.10/a

lh⁵g

- 34 -

bb.40./ a szárazság....folyt./-a

a mezőgazdasági nagyüzemek komoly erőfeszítéseket tesznek a legsürgősebb tennivalók elvégzésére; az őszihoz képest jól állnak a szántással és a tavalyinál előbb kezdtek hozzá a betakarításhoz. ezek a munkák azonban túlságosan igénybe veszik a gépparkot, például a cukorrépa-betakarító gépek egyes alkatrészei idő előtt elhasználódnak, de más növényi kultúrák felszedése közben szintén idő előtt tönkremennek a berendezések. ebben a helyzetben eredménynek számít, hogy megfelelő az alkatrészellátás és így a puszkapór-száraz talajban tönkrement egységeket, géprészeket, még a helyszínen kicserélhetik.

a burgonya kétharmadát takarították be eddig a termelők, a napraforgó 15 százalékát csépeltek el. a cukorrépa betakarítása is megkezdődött, ugyanúgy a kukoricáé is, szeptember második felében a korai érésű kukorica került a betakarító gépek alá országszerte leszüretelték a fehér almát, és szedik a piros almákat. a szőlőszüret egyre nagyobb munkát ad a termelőknek, mert a csemegeszőlők után a borszőlők is beértek az alföldi vidékeken.

a vetőanyagot forgalmazó vállalatok felkészültek az őszi szezonra, kielégítik a gazdaságok megrendeléseit, még azokét a termelőket is, akik későn adják fel igényüket. elegendő rozs, ősziárpa, buza és triticales vetőmag van. a buzavetőmagot október 1-ig mindenhol átvehetik a termelők. a vetőmagszakemberek tájékoztatása szerint a termelők idén a tavalyinál lényegesen több minőségi vetőmagot rendeltek.

továbbra is a tavalyinál jobb gépellátást biztosít a kereskedelem. még akkor is így van ez, ha némely típusból nem tudnak elegendőt a gazdaságok rendelkezésére bocsátani. a kukorica betakarításához szükséges adaptereket már szállítja a hazai ipar és néhány napon belül megérkeznek a német demokratikus köztársaságból az idei év utolsó kombájnszállítmányai. ezek a gépek rövidesen bekapcsolódnak majd a betakarítási munkákba.

a gabona tröszt vállalatai felkészültek a termés átvételére. már eddig 440 000 tonnányi őszi betakarítású növény bértárolására kötöttek szerződést. 350 000 tonnányi termés elhelyezésére ideiglenes tárolókat építenek. /mti/

14.20/a

lh⁵g

- 35 -

bb.41. nemzetközi patológiai kongresszus kezdődött budapestten

t/mir/tr/zs/a/-cz

1973. szeptember 18.

kedden a tudományos akadémia dísztermében dr. szabolcs zoltán egészségügyi miniszter nyitotta meg az európai patológus társaság iv. kongresszusát. az ötnapos rendezvényen csaknem 900 külföldi és hazai tudós tanácskozik az orvostudomány és a gyógyászat egyik legfontosabb területének, a betegségek megállapításának időszerű kérdéseiről.

a kongresszus résztvevői több mint 300 előadás keretében vitatják meg az orvostudomány szinte minden területét átfogó kórbonctan és mikroszkópikus kórszövettan legújabb módszertani és kutatási eredményeit. olyan vizsgálati módszerekről számolnak be, amelyek csaknem minden esetben megbízható képet adnak a betegségek megállapításának hibáiról, buktatóiról és a gyógyszeres kezelés csak boncolással észlelhető hatásairól. a kórszövettan területét érintő előadások az élő szervezetben végbemenő kóros elváltozások - gyulladások, daganatok - eredetének mikroszkópikus elemzésében alkalmazott legújabb eljárásokról nyújtanak tájékoztatást.

a tudományának ez a sokrétűsége határozza meg a kongresszus témáinak változatosságát is: a programban szereplő 12 témakörön belül korunk legtöbb áldozatot követelő érbetegségeivel, és az azok diagnosztikájával foglalkozó előadások a legfontosabbak. nemzetközileg ismert, neves szakemberek számos előadást tartanak a betegségek öröklésének és az egyre nagyobb számban előforduló vesebetegségek felismerésének, illetve gyógyításának témaköréből is. egyes előadók pedig olyan közérdeklődésre számot tartó témákkal foglalkoznak, mint a fogamzásgátlószerek hormonális hatásainak vizsgálata.

a kereskedelmi kamara épületében - ahol kizárólag a mikroszkópikus kórszövettan szakemberei tanácskoznak - a kongresszus ideje alatt érdekes kiállításon mutatják be a legújabb szakkönyveket és a patológiában használt legmodernebb műszereket. az utóbbiak között olyan elektromikroszkópot is, amellyel akár egy légy minden porcikája egyszerre - térbeli, három dimenziós változatban - többezerszeres nagyítással tanulmányozható./mti/

--

14.30/a

- 36 -

1510

a szerkesztőségek figyelmébe!

mai bb.9. számú hírünk/ klubkönyvtár a.../ 1.bek. 3. sorában a szöveg:

... végén is 15 vizierővel hajtott...

/mti/

--

bb.42. magyar -szovjet műszaki tudományos együttműködési tárgyalások - dr. jávor ervin moszkvába utazott

i/kg/mm/ie/a/-cz

1973. szeptember 18

dr. jávor ervinnek, az országos tervehivatal elnökhelyettesének, a magyar szovjet gazdasági együttműködési kormányközi bizottság műszaki tudományos együttműködési állandó albizottsága magyar tagozata elnökének vezetésével kedden delegáció utazott moszkvába az albizottság ülészakára.

az ülészakon megvizsgálják a két ország közötti együttműködés általános feltételeit és működési szabályzatát. e két alapvető dokumentum módosítása a kgst-országok gazdasági együttműködése komplex programja végrehajtásának elősegítéséhez, valamint a szocialista gazdasági integráción belül a kétoldalu kapcsolatok kibontakoztatásához szükséges.

az ülésen megvizsgálják egyes minisztériumok műszaki tudományos együttműködése eredményeit és a közvetlen vállalati kapcsolatok helyzetét.

az albizottság ülészakával egyidejűleg az 1976-1980 évekre szóló számítástechnikai együttműködés legfőbb kereteiről is tanácskoznak.

a magyarország és a szovjetunió közötti műszaki tudományos együttműködés létrejöttének 1974 július 26-án lesz a 25. évfordulója. az évforduló megünneplésének előkészületeiről kölcsönösen tájékoztatja egymást az albizottság tagozatai./mti/

14.35/a

- 37 -

1515

bb.43. szolgáltatóházak, miniszervizek heves megyében - Ülést tartott a megyei tanács végrehajtó bizottsága

vid/kz/a/-cz

1973. szeptember 18.

a heves megyei tanács végrehajtó bizottsága kedden egerben megtartott ülésén a lakossági szolgáltatások helyzetét és fejlesztését vizsgálta meg. mint elmondották, a fejlesztési program keretében már elkészült a heves megyei finommechanikai vállalat egri, továbbá az autó-és motorjavító ktsz gyöngyösi gépjárműszervize. a tervezett miniszervizek közül megkezdte működését, a pétervárai gárdonyi termelőszövetkezet üzeme. bejelentette, hogy még ebben az évben az újabb, miniszerviz, készül el. az egyik lörinciben, a másik verpeléten működik majd. az afit hatvani törzszemét ugyancsak még az idén átadják a rendeltetésének. a személyi szolgáltatások terén is jelentős az előrehaladás. mátraházián és mátrafüreden az idén új szolgáltatóház épült, egerben pedig 1974-ben avatnak két új szolgáltatóházat. javítják az elektromos háztartási gépek karbantartásának lehetőségeit is. egerben továbbá hevesen, hatvanban és gyöngyösön új üzemek épülnek erre a célra a negyedik ötéves terv végéig. /mti/

..-

bb. 44. új külkereskedelmi vállalat: a találmányok fejlesztésével és értékesítésével foglalkozó novex rt

t/sz/fk/rj 1e -cz

1973. szeptember 18.

novex rt néven új külkereskedelmi vállalat alakult. a novex találmányfejlesztő és értékesítő külkereskedelmi rt feladatáról és célkitűzéséről dr. salusinszky istvánné ügyvezető igazgató kedden tájékoztatta a sajtó képviselőit.

a novex nemcsak licenc-eladásokra törekszik majd, hanem a találmányok komplex hasznosítására, ezért közös fejlesztések, vállalkozások, kooperációk különböző formáinak széles skáláját kívánja alkalmazni, messzemenően figyelembe véve a gazdaságosságot.

a novex üzletpolitikája abból a felismerésből indul ki, hogy világszerte elismert a magyar mérnökök és tudósok kutatási kapacitása, eredményei. ezért a nemzetközi munkamegosztás elve alapján bővíteni kell a találmányokkal, szabadalmakkal kapcsolatos fejlesztő és realizálási munka bázisát. a novex elsősorban tehát szabadalmakkal foglalkozik, átveszi és megvizsgálja, értékeli a magyar tudományos akadémia intézeteinek, egyetemi tanszékek, ipari kutató intézetek, tervező irodák és iparvállalatok által felajánlott témákat, megszervezi az iparjogvédelmet, anyagilag is támogatja a továbbfejlesztést. piacutató munkája alapján a vállalat megszervezi a külföldi partnerekkel való együttműködést, az értékesítést.

/folyt.köv./

15.25 rj

- 38 -

16⁰⁰

bb. 44. / új külkereskedelmi... 1. folyt./rj

a vállalat alaptőkéje 9 millió forint. jelenleg 31-en dolgoznak a novex-nél, de emellett ötven külső szakértő is támogatja a vállalat munkáját. egyébként mintegy 60 felajánlott témával már foglalkoznak, főleg a vegyészet, elsősorban az élelmiszer-vegyszer és a biokémia, valamint a műszeripar és híradástechnika területén. /mti/

..-

bb. 45. „európa divatja budapestben, - a divattervező vállalat őszi-téli kollekciójának bemutatója

t/ol/gk/rj 1e -cz

1973. szeptember 18.

a külföldről szerzett divatinformációk, számos szakmai kiállítás és a különböző nemzetközi szakbizottságokban végzett munka tapasztalatait felhasználva állította össze idei őszi-téli kollekcióját a divattervező vállalat. a modelleket kedden a duna-intercontinental szállóban vonultatták fel első ízben a sajtó munkatársai, meghívott közönség előtt. a bemutatót a napokban még többször megismétlik, hogy a nagyközönség is értesülhessen a szezon újdonságairól.

már köztudott, hogy a nádor verő művészeti vezető által irányított tervező gárda mindig friss ötletekkel jelentkezik, s ezáltal is magas színvonalon sikerült megteremteniük az évszak, a kelme és a fazon összhangját. a mintegy 120 félé összeállítás jó része hazai alapanyag-újdonságokból készült. egyébként a divattervező szakemberei ott vannak a textilüzemekben már a kelmek „születésénél”, is, mert nemcsak azt tekintik feladatuknak, hogy divatprognózissal szolgáljanak az öltözködési iparág számára, hanem az alkalmazott textiltervezők munkájának segítségét is.

a bemutatósorozatnak „európa divatja budapestben, - címet adták. ennek megfelelően városok szerinti csoportosításban nyújtottak áttekintést a budapestin kívül belgrád, berlin, bukkarest, moszkva, leningrád, prága, szófia és varsó, valamint amsterdam, bécs, london, párizs, róma és stockholm legújabb öltözködési irányzatairól, - honosításra alkalmas, a magyar izlésnek is megfelelő változataiban.

az előrejelzés szerint általában az éppen térden takaró hosszúság a divat, ám még tartja magát a mini, s a külföldi fiatalok kissé bolondos új divatja a václit is takaró hossz. a kosztümök bővülő szoknyával, különböző hosszúságú kabátokkal készülnek. /folyt.köv./

15.25 rj

- 39 -

16⁰⁰

bb. 45. / „európa divatja... 1. folyt./rj

változatlanul divat a sportos öltözék, s az idén ismét igen kedvelt lesz a szoknya-bluz viselet. a kollekcióban sok pulóverruhát, ingruhát, kötényruhát láthatott a közönség, mert a ruhátár bővítésére a célszerűbb darabokat ajánlják.

a nők, férfiak és gyermekek számára egyaránt gazdag választékot nyújtó kollekció többrészes együttese külön-külön is viselhető darabokból állnak. szinte minden korosztály számára terveztek csinos ballon- és télikabátokat, nadrággal, szoknyával hordható mellényeket, kiskabátokat. nem hiányoztak a látványos bemutatóról az ugynevezett alkalmi kisruhák, valamint a nagystélyik sem. /mti/

--

bb. 46. gáspár sándor látogatása a landler jeno máv járműjavító üzemben

t/szö/fk/rj -cz

1973. szeptember 18.

gáspár sándor, az mszmp politikai bizottságának tagja, a szot főtitkára kedden látogatást tett a landler jeno máv járműjavító üzemben. társaságában volt lantos zoltán, a xv. kerületi pártbizottság első titkára, pataki béla, a xv. kerületi tanács elnöke, valamint a kerület több más vezetője. a vendégeket fenyvesi istván, az üzem igazgatója és petóvári lászló az üzemi pártbizottság titkára fogadta.

lantos zoltán tájékoztatta a szot főtitkárát a kerület politikai, gazdasági és társadalmi helyzetéről, eredményeiről. fenyvesi istván a landler jeno máv járműjavító üzem gazdasági eredményeit, feladatait vázolta.

gáspár sándor ezt követően meglátogatta az üzem néhány egységét, köztük a mozdonyosztályt, a kocsiosztályt, a kovácműhelyt és a kormányzelep műhelyt. beszélgetett a helyi gazdasági és mozgalmi szervek vezetőivel, a szocialista brigádtagokkal.

a látogatás után az üzem dolgozói a landler művelődési ház színháztermében nagygyűlésen találkoztak a vendégekkel, amelyen gáspár sándor beszédet mondott.

/folyt.köv./

15.32 rj

- 40 -

16¹⁰

bb. 56 rj/-cz

v á l y i p é t e r
1919-1973

mély megrendüléssel és fájdalommal tudatjuk, hogy vályi péter elvtárs, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottságának tagja, a minisztertanács elnökhelyettese baleset során szenvedett súlyos sérülés következtében szeptember 18-án elhunyt.

vályi péter elvtárs temetése szeptember 24-én /hétfőn/ 15 órakor lesz a mező imre uti temető munkásmozgalmi pantheonjában. vályi péter elvtárs munkatársai, elvtársai és barátai 14 órától róhatják le kegyeletüket a ravatalnál.

a magyar szocialista munkáspárt
központi bizottsága

a magyar népköztársaság
minisztertanácsa

/mti/

--

bb. 47. energiagazdálkodási konferencia alsóörsön

vid/kz/rj -cz

1973. szeptember 18.

alsóörsön kedden megkezdődött az európai szocialista országok egyesített energiarendszeréhez tartozó villamos teherelosztók igazgatóinak tanácskozása. a napirenden a téli csúcsterhelés időszakában jelentkező fokozott igények kielégítésével és az egyesített energiarendszer műszaki színvonalának emelésével kapcsolatos kérdések, illetve feladatok szerepelnek. a tanácskozás öt napig tart. /mti/

--

15.40 rj

- 41 -

16¹⁵

bb. 48. növelni kell a munkahelyi támogatással épülő lakások számát - a komárom megyei tanács vb ülése

vid/fm/rj -cz

1973. szeptember 18.

a komárom megyei tanács végrehajtó bizottsága keddi ülésén megvizsgálta, hogyan állnak a negyedik öt éves terv félidején a lakosság ellátása szempontjából legfontosabb beruházások: a lakások és a gyermekjóléti intézmények építése. a terv nagy erőfeszítést követel a megyei tanácstól. kedvezőtlenül hatott ugyanis a bevételekre, hogy a bányászat és az alapanyagokat gyártó néhány iparág bevételei jelentősen változtak, s ezzel a tanács számára átengedett összegek is számottevően csökkentek, a kiesést a tartalékok számbavételével, nagyfokú takarékossággal igyekeztek csökkenteni, s arra törekedtek, hogy a népgazdasági tervezésben kapjon megfelelő ellensúlyozást ez a hátrány.

a nehézségek ellenére bizakodó álláspontot foglalt el a végrehajtó bizottság a beruházások teljesítése csaknem 45 százalékos, ez mintegy 388 millió forint felhasználását jelenti. a megye negyedik öt éves terve erősen lakáscentrikus. jelenleg még nem látszik világosan, hogy az építőanyagipari árak stabilizálása milyen hatást vált ki. várhatóan azonban a központi állami hitelből, az ugynevezett célcsoportos beruházásokból így is a tervezettnél kevesebb lakást tudnak építeni. ezért úgy foglalt állást a végrehajtó bizottság, hogy elsősorban a magánérs, különösen a vállalati támogatással létesülő lakások építését kell szorgalmazni. most nagy lehetőségek vannak a megyében korábban indított „épüljön minden száz dolgozó után egy lakás vállalati támogatással”, akció szélesebb körű kibontakozásához. az a vélemény alakult ki a tanácskozáson, hogy a pénzügyi és hitelfeltételek módosításáról szóló új rendeletek révén kétszeresére lehet növelni az ilyen lakások számát. mindent összegezve, fel lehet építeni a tervidőszakra tervezett lakásokat.

a gyermekjóléti intézmények örvendetesen fejlődtek, - állapították meg a vb ülésen. bölcsődei bővítéseket csak az új lakásokhoz kapcsolódóan tervezték. az óvodai hálózat azonban várhatóan az előirányzat több mint kétszeresével, 2850 új hellyel gyarapszik. gondot okoz azonban a tanácsoknak a koordinációval létrehozott többlethelyek fenntartása. ezért felhívták a helyi tanácsok figyelmét arra, hogy a kooperációban létesülő gyermekintézmények fenntartásáról is közös erővel kell gondoskodniuk. a tervek további sikeres teljesítése érdekében több hitelátcsoportosításról is döntöttek. a megyei építési koordinációs bizottság kezdi meg működését, hogy a megye kapacitás mérlege alapján egyeztessék az építők és kivitelezők érdekeit. /mti/

--

15.50 rj

- 42 -

1620

bb. 50. a meszöv munkájáról tárgyalt a szabolcs megyei tanács végrehajtó bizottsága

vid fm/il cz

1973. szeptember 18.

a szabolcs-szatmár megyei tanács végrehajtó bizottsága keddi ülésén megtárgyalta a fogyasztási szövetkezetek megyei szövetségének működéséről szóló beszámolót. megállapította, hogy a megyei szövetségnek sikerült kialakítania az új helyzetnek és szerepkörének megfelelő munkamódszereket. érdekképviseleti tevékenysége során megfelelően képviseli a szövetkezetek érdekeit, ugyanakkor munkájával jelentősen hozzájárult a fogyasztási és értékesítési, a takaré- és lakásszövetkezetek fejlődéséhez, s az állami keresedelemmel együtt eredményesen szolgálja a lakosság áruellátását. a szövetség szakértői szolgáltatása felöleli a szövetkezetek egész gazdasági tevékenységét, s a tervezési, üzletpolitikai, árképzési, műszaki, üzemszervezési értékesítési területekre egyaránt kiterjed. a szövetség keretében működő revizori iroda munkája pedig az első helyen áll a megyék között. az áfészek felkérésére két év alatt 105 általános ellenőrzést és 281 célvizsgálatot végzett.

a meszöv tevékenységének jelentőségét csak növeli, hogy szabolcsban a fogyasztási szövetkezetek szerepe lényegesen nagyobb, mint az ország más területein. a kiskereskedelmi áruforgalomnak 60 százalékát az áfész-ek bonyolítják le. országosan csupán 33-34 százalékos a szövetkezeti kereskedelem részesedése az összes forgalomból. a szabolcsi szövetkezetek idei forgalma meghaladja majd a négy milliárd forintot.

emlétt évenként 8-10 000 vagon mezőgazdasági termék felvásárlásával segítik a háttáji gazdaságok termelését. a takarékszövetkezetek betétállománya 350 millió forint. a lakásszövetkezetek tulajdonában pedig már több mint 1500 összkomfortos lakás van, s azok értéke meghaladja a 220 millió forintot. mindezen túl a szövetkezetek csaknem nyolcezer embernek nyújtanak állandó munkaalkalmat. /mti/

--

- 43 -

1625

felhasználható 17 órától!

bb. 51. kiállítás, barátsági est, hangverseny a hajduságban a csehszlovák kultúra hete alkalmából

vid fm/gné/fm/il cz

1973. szeptember 18.

a csehszlovák kultúra hete alkalmából kedden debrecenben a megyei uttörőházban benko frantisek ezredes, csehszlovákia budapesti nagykövetségének katonai és légügyi attaséja megnyitotta a „pajzs 1972.” című kiállítást. tiszacsegén, a községi művelődési házban magyar-csehszlovák estet rendeztek, amelyen oldrich tesarik, a budapesti csehszlovák kultúra igazgatója mondott ünepi beszédet.

debrecenben, a liszt ferenc zeneművészeti főiskolán a brnoi csermák-kvartett adott hangversenyt./mti/

..-

felhasználható 18.00 órától

bb. 52. nemzetközi ifjúsági konferencia chiléért

gk/zs/il cz

1973. szeptember 18.

kedden budapesten a divsz kezdeményezésére rendkívüli nemzetközi ifjúsági konferencia ült össze, hogy megvitassa a jobb-
oldali puccs következtében kialakult chilei helyzetet és a demokratikus ifjúság ebből adódó szolidaritási feladatait. a konferencia amelyen a kereszténydemokrata, a szocialista és a kommunista ifjúság nemzetközi és regionális szervezeteinek képviselői vettek részt, szolidaritási felhívást intézett a demokratikus ifjúsághoz, világszerte aláírásgyűjtési kampányt indított a chilei haladó erők védelmében és a világifjúságának állásponját táviratban közölte az ensz-szel.

/mti/

..-

- 44 -

bb. 53. megjutalmazták a kormányosát vesztett autóbusz meg-
mentőjét

vid kz/gné/il cz

1973. szeptember 18.

ötezer forintpénzjutalmat kapott buzás jánosné, forgalmi szolgálattelvő, aki lélekjelenlétével egy 65 utast szállító autóbust mentett meg az egyébként elkerülhetetlen súlyos balesettől. egyidejűleg kiváló dolgozó kitüntetésre is felterjesztették, s elrendelték, hogy eggyel magasabb fizetési kategóriába sorolják be. buzás jánosné szeptember 17-én azon a komádi-debrecen között közlekedő autóbuzson tartozkodott, melynek vezetője - a 28 éve s pálfői józsef - a kormány mellett szívinfarktus következtében hirtelen meghalt. buzás jánosné pillanatnyi tétozás nélkül átvette a 60-70 kilométeres sebességgel haladó autóbuzs volánját, biztoságosan tovább vezetete és leállította. az autóbuzs gyors közbeavatkozás nélkül menthetetlenül fának ütközött volna. lélekjelenlétének köszönhető, hogy az autóbuzs utasainak az ijedtségen kívül semmi baja sem történt./mti/

..-

bb. 54. elhunyt kern józsef

tm/zs/il cz

1973. szeptember 18.

a párt- és a munkásmozgalom régi harcosa, a szocialista hazáért érdemrend kitüntetés és a tanácsköztársasági emlékérem tulajdonosa. hamvasztás előtti bucsuztatása szeptember 25-én kedden 13 órakor lesz a mező imre uti temető fedett diszravatózójában.

mszmp 13. kerületi bizottsága
vbkm akkumulátorgyár mszmp bizottsága

/mti/

..-

bb. 55. pöttyös, csikos, kismintás a divat - nyakkendő bemutató

i kf/fk/il cz

1973. szeptember 18.

az évvégi csucsforgalom előkészületeként rendezett kedden közös nyakkendő és sálbemutatót a divatáru nagykereskedelmi vállalat és a magyar selyemipari vállalat.
/folyt.köv./

- 45 -

1620

bb. 55./ pöttyös folyt./ il

a kiállításon a selyemipar⁶⁰ mutatta az enka glanzstoff ag-val kötött megállapodás szerint gyártott „diolen”, márkás nyakkendő ujdonságokat, amelyekből a következő időszakban 5 ezer kerül forgalomba. a nemes szintetikus fonalból készült diolen nyakkendők a „megállapodott”, férfi divatnak megfelelően 10 centiméter szélesek, csikosak, pöttyösek, s a legújabb igények szerint apró mintásak. a selyemipar star néven szövet nyakkendőket is ad a kereskedelemnek, új alapanyagból bővítette az olcsóbb nyakkendőt választékát is.

a kiállítást elsőknek a kiskereskedelmi partnereknek mutatták be, a következő három napon pedig a boltvezetők tekinthetik meg a gazdag kollekciót, amellyel - rendelésük alapján - a karácsonyi vásáron az üzletekben találkozhat a közönség./mti/

v

bb. 57. géplánc gyomtalanítására - fenntartási és biotechnikai országos konferencia győrt

vid kz/il hgy

1973. szeptember 18.

az országos vízügyi hivatal kezdeményezésére az észak-dunántúli vízügyi igazgatóság tavaly a hanság egyik körzetében - amelynek területén győrsövényházától csornáig 670 kilométer hosszúságú belvízelvezető- és öntözőcsatorna van-, kísérletbe kezdett a csatornák partjainak és medrüknek gyomtalanítására, illetve e fenntartási munkák gépesítésére. a kísérlet - amely a vízügyi ágazati célprogram része - az t sürgette, hogy a gyomtalanítás hagyományos módszereihez nincs munkaerő, viszont a csatornák rohamosan elgyomosodnak, s emiatt már-már nem töltik be funkcióikat.

a kísérlet egy éves tapasztalatait kedden országos ankéton vitatták meg győrt a technika házában, mintegy 120 vízügyi szakember részvételével. a tanácskozáson beszámoltak a kísérlet során kialakított géplánc, valamint az egyes csatornaszakaszokon telepített növényevő halfajták, illetve a vegyszeres gyomirtás alkalmazásának hatékonyságáról. különösen figyelemreméltónak tartották a munkák gépesítését, amire eddig hat millió forintot költöttek. további tizenöt millió forint értékű gépvásárlásra lesz szükség, hogy az egész hanság belvízelvezető-csatornáit évente kétszer gyomtalaníthassák./mti/

--

- 46 -

bb. 49. magasabb árat fizetnek a tokaj-hegyaljai fejtett borokért és az aszuszemekért

vid/kz/rj -cz

1973. szeptember 18.

tanácskozást tartottak kedden tokajban a híres borvidék szőlőtermelő állami és szövetkezeti gazdaságainak, továbbá a terület illetékes párt- és tanácsi vezetőinek a részvételével. kapás pál, a tokajhegyaljai állami gazdasági borkombinát vezérigazgatója vitaindító előadásában elmondotta, hogy tokaj-hegyalja együttesen mintegy 6.500 hektár szőlője az idén a múlt évihez hasonló bortermést hozott, s ez a becslések szerint két-százötvenezer hektóliternek felel meg. a tokajhegyaljai állami gazdasági borkombinát előreláthatóan körülbelül 140 000 hektólitert vásárol fel a termelőktől, saját területeiről pedig hatvanötezer hektóliterre számít. a szüret valószínűleg október közepén kezdődik, az állami gazdasági borkombinát a szőlőt és a mustot a múlt évihez hasonló áron vásárolja fel, az 1/a és az 1/b kategóriájú egyszer-, illetve kétszer fejtett borokért azonban tíz százalékkal többet fizet a tavalyinál. az aszuszemek felvásárlási árát, ugyancsak növelték. a harmadosztályú aszuszemekért huszonöt százalékkal többet, különként ötven forintot adnak. az exportképes- legalább négy évig érlelt-tokaji aszuborok felvásárlási ára átlagosan literenként tizenöt forinttal magasabb, ha a bor megfelel a szabványban előírt minőségi követelménynek, eszerint a három puttonyos aszuért hetvennyolc, a négy puttonyosóért százhárom, az öt puttonyosóért pedig száz-tizenhat forintot fizetnek a termelőknek literenként. a felvásárlási árak emelése a borok fogyasztói árát nem érinti.

a szürettel és a felvásárlás előkészítésével kapcsolatban kapás pál elmondotta, hogy több mint tízezer hektóliter őr-tartalmu hordó kölcsönzésével is segítik a must szállítását, átvételnél minden tételt laboratóriumiilag megvizsgálják. a szüret kezdete előtt községenként és dülönként az érdekeltekkel együtt próbafokolást végeznek, hogy az utolagos manipulációt megakadályozzák.

a vezérigazgató végül a világhírű borvidék fejlesztésére tervet ismertette. rámutatott, hogy a kombinát mindazoknak, akik vállalják az előírt érlelést, literenként harmincöt százalékos felárat ajánlottak fel. ez a termelő- és a szakszövetkezeteknek mintegy 16 millió forint többletbevételt jelent majd évente. /mti/

-- *beleadgott*

16.15 rj

- 47 -

17 15

bb. 58. városi ártalmaknak ellenálló dísznövények országos ankét szombathelyen

vid/kz/rj hgy

1973. szeptember 18.

országos díszfaiskolai ankétot rendeztek kedden szombathelyen, mint többek között rámutattak, évtizedek óta gondot okoz a városok és a falvak fásítása, a dísznövény termesztés. az ország parkterülete jelenleg hatezer hektár, ebből négyezer hektár található a városokban s csak kettő a falvakban. a parkok megfelelő gondozása nincs mindenütt megoldva, mintegy tíz százalékuk teljesen elhanyagolt s ezen sürgősen változtatni kell.

a zöldterület további növeléséhez az alapanyagot a faiskoláknak kell biztosítani. a díszfaiskolák területe jelenleg 465.5 hektár, s ezt 73 üzemeltető tartja fenn. az államiaké pedig 3,1 hektár. ezek a területek kicsik, jobban kellene koncentrálni, korszerűsíteni a termesztést. meg kell oldani a díszfaiskolák, a parktervezők, a megrendelők és a kivitelezők munkájának összehangolását is. állást foglaltak a tanácskozás résztvevői amellett, hogy a dísznövény termesztést környezetvédelmi feladatnak kell tekinteni. céltudatos kísérletekkel ki kell választani és el kell terjeszteni a városi ártalmaknak ellenálló növényeket.

/mti/

--- vállalatok díszfaiskoláinak
--- átlagos területe 16.5 hektár,
a

bb. 59. elhunyt szabó dezső,

gk/rj zs hgy

1973. szeptember 18.

a párt és a munkásmozgalom régi harcosa, a szocialista hazáért érdemrend kitüntetésre. hamvasztás utáni búcsúztatása szeptember 21-én, pénteken 15 órakor lesz a rákoskeresztúri új temetőben.

mszmp x. kerületi bizottsága
közlekedési dolgozók szakszervezetének elnöksége

/mti/

16.30 rj

- 48 -

1710

bb. 60. megkezdődött a szot országos nőkonferenciája

t/kf/mm/rj 1e hgy

1973. szeptember 18.

több mint 250 dolgozó nő, szocialista brigádvezető, munkásasszony és a szakszervezeti nőmozgalom vezetői részvételével kedden megkezdődött a szot titkárságának országos nőkonferenciája a szaktanács székházában. a tanácskozáson részt vett baranyai tibor, az mszmp kb párt- és tömegszervezeti osztályának helyettes vezetője és erdei lászlóné, a magyar nők országos tanácsának elnöke is.

a konferenciát gál lászló szot-titkár nyitotta meg. a kétnapos tanácskozás céljáról szólva hangsúlyozta, hogy egyetlen központi kérdés - a munkavállalás és az anyai hivatás - köré csoportosítva lényegében a nőpolitikai határozatokkal kapcsolatos feladatok egészét áttekintik, s megvizsgálják, miként lehetne a szakszervezetek erejét még céltudatosabban felhasználni a nőmunka feltételeinek további javítására, a nőpolitikai határozatok végrehajtásának gyorsítására. társadalmunk megbecsüli a dolgozó anyákat, s lehetőségeihez képest kedvezményeket, különböző juttatásokat nyújt számukra. a nők élet- és munkakörülményeinek javítása ma már az egész társadalom ügye, nemcsak központi, hanem egész sor helyi intézkedés születik védelmükre, segítségükre, támogatásukra. a lehetőségek természetesen végesek, éppen ezért a konferencia egyik feladata, hogy a tapasztalatok alapján további javaslatokat, még kedvezőbb megoldásokat keressen és alakítson ki.

a megnyitó után czerván mártonné dr., a szot nőbizottságának elnöke tartott vitaindító előadást a munkavállalás és az anyai hivatás egyéltetésének időszerű kérdéseiről.

bevezetőjében egyebek között elmondotta, hogy a tanácskozás előtt sok száz fizikai munkás, édesanya és dolgozó asszony véleményét kérték ki, s ezek alapján megállapítható, hogy a nők az mszmp kb nőpolitikai határozatát kedvezően fogadták, jónak tartják.

emlékeztetett arra, hogy a szervezett munkásmozgalom sohasem választotta szét a nők munkavállalói és családayai feladatát, programjának mindig szerves része volt a munkáscsaládok, a dolgozó nők és a gyermekek védelme. az utóbbi években növekedett az a politikai, gazdasági és erkölcsi bázis, amelyen a munkahelyi és családayai tevékenység összhangja gyorsabban kibontakozhat.

/folyt.köv../

16.37 rj

- 49 -

1720

bb. 60. /megkezdődött... 1. folyt./rj

a nőbizottság elnöke ezután részletesen összegezte a dolgozó nők, az anyák érdekében hozott központi és helyi intézkedéseket, majd kifejezte azt a meggyőződését, hogy nem kisebbíti az eredményeket, ha most a további fejlődés érdekében az ujabban felszínre került gondokat állítják a középpontba. hangsúlyozta, hogy a dolgozó nő számára kulcskérdés a biztonságos, örömet nyújtó munka. a legjobb szociális intézkedés is csak mérsékelheti a gondokat, ha a nők munkafeltételei nem javulnak, ha feladatait csak nehézségek árán tudja elvégezni.

a tapasztalatok alapján megállapítható, hogy az anyákat védő rendelkezések jók, végrehajtásuk, ellenőrzésük a munkavédelmi gyakorlatban azonban még nem elég következetes. még sokféle fizikai, erkölcsi és pszichikai sérelem éri, érheti az anyát a munkahelyén. a kollektíváknak megértően és felelősen támogatniuk kell a gyermeket váró nevelő anyákat.

már már a fiatalok is úgy tervezik életüket, hogy a munkát és az anyaságot egyaránt élethivatásnak tekintik. ezt a nagyszámu munkavállalás is bizonyítja, de egyben jelzi a további tennivalókat is. az elmúlt tíz év alatt 250 ezer fővel nőtt a férfi és csak 34 ezerrel a női szakmunkások száma, ugyanakkor 47 ezerrel emelkedett a férfi, és 139 ezer fővel a női betanított munkásoké. ezt az új mutatja, hogy a segédmunka terhe lassan átkerül a nők vállára. a szakszervezeti szervek saját munkaterületükön vizsgálják meg ezeket az arányokat, s következetes, folyamatos munkával segítették elő megváltoztatásukat. a munkahelyet kereső nők - ha dolgozni akarnak - kapnak munkaalkalmat, de ezt a fejlődést nem követte a nők megfelelő szintű szakmai képzése. változtatni kell az ifjúkori képzéseken is. nagy gond, hogy a lánygyermeket a család, sőt az iskola is csak részben vagy sehogyan sem tájékoztatja az ipari pályákról, viszont befolyásolják a munkát vállalókat a hagyományok, s jelen van a mielőbbi pénzkeresés szándéka is. úgy ítéljük meg - hangsúlyozta a beszámoló - hogy a nők szakképzettségének helyzete ma az a terület, ahol újratermelődhet, megcsontosodhat a nemek közötti egyenlőtlenség. a szakszervezetek számára a munkásnők képzésének, továbbképzésének segítése politikai kérdés.

/folyt.köv./

16.42 rj

-50 -

M

bb. 60. / megkezdődött... 2. folyt./rj

az előadó a továbbiakban arról beszélt, hogy a szakképzettség hiánya mennyiben hat a nők életszínvonalának alakulására, majd a családok helyzetével foglalkozott. a szot mindig kezdeményezője volt a családok közvetlen, intézményes és vállalatok támogatásának, s ezt kell tennie a jövőben is. arra kell törekedni, hogy a gyermekek neveléséhez nyújtott anyagi, intézményi segítség és időkedvezmények úgy egészítsék ki egymást, hogy azok a családok életviszonyaihoz igazodva a szükséges időszakban igénybe vehetők legyenek. a szaktanács a bölcsődék gyorsabban ütemű fejlesztése mellett foglalt állást, ugyanakkor a leghatározottabban támogatja a gyermekgondozási segélyrendszer továbbfejlesztését. a család és az anyaság támogatására megfelelő törvényeink vannak, a hangnemen, a bánásmódról, a helyi munkafeltételek javítására azonban nem lehet törvényt hozni. nevelő-ellenőrző munkával kell ezt elősegíteni a szakszervezeteknek, s ha a törvényesség érvényesítése úgy kívánja, bátrabban kell élniük vétőjogukkal. a szakszervezetek külön szeretnék ösztönözni azt, hogy a jutalomszabadságok elosztásánál részesüljenek előnyben a két vagy több gyermeket nevelő anyák, kapjanak munkaidőkedvezményt azok a több műszakban dolgozók, akiknek a bölcsőde, az óvoda nyitvatartási rendje miatt problémát jelent a munkahelyre érkezés. a konferencia hívja fel az illetékes szervek figyelmét arra, a kisgyermekes anyák széles rétegét érintő gondra, amely a gyermekintézmények jelenlegi nyitvatartási időbeosztásából adódik. kérjük, hogy keressenek megoldást, esetleg ügyelet megszervezésével arra, hogy a hat órás s a délutáni munkakezdés előtt is elhelyezhessék gyermekeiket bölcsődében, óvodában a dolgozó nők.

befejezésül a nők társadalmi, politikai munkájával foglalkozott a beszámoló, megállapítva, hogy mind több nő kapcsolódik be a közéleti tevékenységbe, a mozgalmi munkába. a szakszervezeti mozgalom erre jó alkalmat ad. a szakszervezeti tisztviselők felét hazánkban nők töltik be. ugyanakkor időszerű és jogos kérdése a tisztviselő nőknek az, hogy miért kerülnek még mindig kevesen a dolgozó nők közül közép- és felsőszintű munkakörökbe. a helytelen szemlélet következtében sok tehetséges, felkészült és vezető képességgel rendelkező nő előmenetele, pályájának kibontakozása nehezen halad.

/folyt.köv./

16.50 rj

- 51 -

M

bb. 60. / megkezdődött... 3. folyt./rj

fontosnak tartjuk - hangsúlyozta végül a beszámoló-, hogy a munkahely, a közélet és a család helyzetének, állapotának javítása képezzen egységes egészet a szakszervezetek munkájában.

a konferencián ezenkívül három korreferátum hangzott el a női munkavállalás jelenlegi helyzetéről és problémáiról, a mai család problémáiról és a dolgozó nő társadalmi, politikai tevékenységéről, majd ezeknek megfelelően három szekcióban a vitával folytatta munkáját a szot nőkonferenciája. /mti/

--

bb. 63. a patex és az ekisz tervezőinek kiállítása

t/olótr/rj 1e hgy

1973. szeptember 18.

„a gyártmánytervezéstől a finomkonfekcióig,, címmel kedden a nagymező utca 20. szám alatti bemutató teremben közös kiállítást nyitott a pamuttextil művek és az ekisz ruházati szövetkezet. az alkalmazott tervezőművészek legfrissebb munkáit vonultatták fel a bel- és a külkereskedelem képviselői, valamint az érdeklődő közönség előtt. új mintákkal, új színárnyalatokkal készültek a különféle asztalneműk, frottir-árak, takarók, ágyneműk. a patex, mint hazánk egyik legnagyobb tarkán szövő vállalat, évente mintegy 28-30 millió négyzetméter textilát bocsát ki, a színek, mintázatok számtalan változatában.

az újdonságok között szerepel a niccolo férfi- és női ruhaszövet, valamint a tekla frottir is. az új anyagokból a szövetkezettel kötött megállapodásnak megfelelően, az ekisz tervezői készítik az első, kis szériás gyártásra alkalmas gyermek és felnőtt-ruhamodelleket. ez utóbbiakból is szép válogatást láthat a szeptember 28-ig nyitvatartó kiállítás közönsége. /mti/

--

16.55 rj

- 52 -

17.49

bb. 61. olavi salonen nyilatkozata a magyar-finn gazdasági kapcsolatokról

t sz/tm/1e/1l hgy

1973. szeptember 18.

olavi salonen a finn-magyar kereskedelemfejlesztő társaság elnöke aki a finn regionális kereskedelmi kamarai delegáció tagjaként tartozkodott hazánkban nyilatkozott az mti munkatársának.

hangsúlyozta: kormánya arra törekszik, hogy mielőbb felszámolják azokat a nehézségeket amelyek még akadályozzák a két ország közötti kereskedelem gyorsabb ütemű fejlesztését, az ipari kooperációk kibontakoztatását. tény hogy finnország és magyarország között az utóbbi időben évről-évre bővül az árucserforgalom, de egy egész sor területen, különösen néhány ipari ágazatban még igen sok a feltáratlan lehetőség. kihasználásukat elősegítheti, hogy mivel magyarországot nemrég felvették a gatt tagállamok sorába ezentul magyarországra is érvényesek azok a vámkedvezmények, amelyek a gatt tagországok közötti kereskedelmi forgalomba érvényesek; ez pedig nyilvánvalóan fellendítheti finnországgal való szorosabb együttműködést gazdasági téren is.

a továbbiakban elmondotta, hogy a finn kamara néhány napja hazánkban tartozkodo delegációja főleg a kereskedelmi kapcsolatok fellendítéséről, az ipari kooperációk létrehozásáról tárgyalt a magyar kereskedelmi kamara vezetőivel, valamint keserü jánosné könnyüipari miniszterrel. olavi salonen szerint is nagy lehetőségek kínálkozik a két ország közti ipari, technológiai kooperációra. az együttműködés fokozásában fontos állomás például az arabia finn cég nemrég megkezdett tárgyalássorozata a magyar szilikát és porcelángyártó vállalatokkal a kooperációs gyártásról.

a finnország és a kgst között nemrég létrejött megállapodással kapcsolatban olavi salonen elmondta, hogy a finn kormány a napokban kormánybizottságot állított fel, a külkereskedelmiminiszter vezetésével -, amely még az idén kidolgozza az együttműködés konkrét formáit. egyébként ebben a kormánybizottságban olavi salonen szakértőként vesz részt. finnország és a kgst együttműködése várhatóan kedvező hatással lesz a finnország és magyarország közti kapcsolatok alakulására is./mti/

--

17.49

- 53 -

bb. 62. pentacon mikrofilmes készülékek bemutatója

t sz/tm/ie/il hgy

1973. szeptember 18.

kedden az elektroimpex üllői uti bemutatótermében megnyílt az ndk-beli pentacon cég mikrofilmes készülékeinek szakbemutatója.

ilyen berendezéseket mindeközéig az elektroimpex kizárólag tőkés országokból vásárolt, magas árak és lassabb beszerzésük miatt csak korlátozott mennyiségben. a mostani kiállítás az első alkalom, hogy a hazai szakemberek megismerhetik az ndk iparának új típusu mikrofilmes rendszerét. így lehetőség nyílik a szocialista importra, s ez a beszerzést is meggyorsítja majd. a pentacon könyvtárak, minisztériumok, valamint a sok iratot, dokumentációt tároló vállalatok részére ajánlja új termékét.

már az első órákban nagy volt az érdeklődés a bemutató teremben, s a kiállított berendezést szinte az első percben eladták a kgm műszaki tudományos tájékoztató intézetének.

az elektroimpex egyébként tervbe vette a mikrofilmes készülékek szervizhálózatának és vevőszolgálatának kialakítását.
/mti/

--

bb. 64. végső bucsu dr. beresztóczy miklóstól

t ro/pá/zs/il hgy

1973. szeptember 18.

az országgyűlés, a kormány, a hazafias népfront, az országos béketanács a püspökkari konferencia, a papi békemozgalom vezetőinek és tagjainak családtagjainak és tisztelőinek mély részvételével bucsúztatták dr. beresztóczy miklós címzetes prépost, az országgyűlés alelnökét, az országos béketanács katolikus bizottságának titkárát kedden a farkasréti temetőben. a gyászszeretartáson ott voltak más egyházak magasrangú képviselői, s részt vett a diplomáciai képviselők több vezetője és tagja is.

/folyt.köv./

- 54 -

17.05/11

1450

bb. 64./ végső bucsu folyt./ 11

a társadalmi gyászszeretartás előtt dr. ijjas józsef kalocsai érsek, a magyar katolikus püspöki kar elnöke pontifikálta a főpapi gyászszeretartást, majd a ravatolon dr. cserhádi józsef pécsi megyés püspök, a magyar katolikus püspöki kar titkára végezte el az egyházi szeretartást. a fekete drapériával bevont, koszorúkkal övezett ravatalnál az országgyűlés, a hazafias népfront országos tanácsa és az országos béketanács nevében dr. trautmann rezső, a hazafias népfront országos tanácsa elnökségének tagja, a népfront budapesti bizottságának elnöke adta meg a végtisztességet.

bucsuszavaiban hangsúlyozta, dr. beresztóczy miklós becsülettel munkálkodott szocialista államunk és a katolikus egyház jó viszonyán. megemlékezett, hogy politikai célkitűzései, eszméi az elsőprő nagy többség egyetértésével helyeslésével és támogatásával találkozó gyarkorlattá váltak. az egykor alig néhány száz papi személyiségből, akik először ültek össze, hogy egyenrangúak a hűség az egyházzal, hűség a hazához, elv életre keltségének utóját, - ebből a zsenge hajtásból terebélyesedett ki a ma már széles sugaru papi békemozgalom. emlékeztetett az elhunyt emberszeretetére, az emberi alkotás tiszteletétől áthatott lényére, választói iránti felelősség- és kötelesség érzetére. szerette választóit: értük tevékenykedett fáradhatatlanul, az országgyűlés alelnöki tisztségében, a hazafias népfront országos tanácsában, az országos béketanács elnökségében, s a nemzetközi fórumokon is.

a papi békemozgalom az opus pacis, az országos béketanács katolikus bizottsága végbucsúját dr. timkó imre, a görögkatolikus egyház káptalani helynöke, az opus pacis intézőbizottságának ügyvezető igazgatóhelyettese tolmácsolta. felhívta, hogy dr. beresztóczy miklós számára a világbéke, a külső béke ugyanolyan fontos, ugyanolyan szíve szerint való volt, mint a belső, az országban, a társadalomban féltő gonddal munkált és óvott béke. idézte az elhunyt szavait: meg kell tanulnunk az új és alakuló világnak szolgálatát. hangsúlyozta, hogy dr. beresztóczy miklósban - aki szavakkal és tettekkel harcolva-vitázva szolgált és gyarapította a békét megtestesült a valé el nem pusztuló, halálával tovább élő és ható „keresztény arspolitika”, a sirt elborították a kegyelet a gyász és az emlékezés virágai./mti/

--

- 55 -

17.10/11

1455

140

bb. 65. vályi péter

rj hgy bs

1973. szeptember 18.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk a tragikus bal-
eset következtében elhunyt vályi péter életrajzának főbb ada-
tait - alapanyagként.

x x x

vályi péter szombathelyen született 1919. december 25-én .
szülei és testvérei 1945 óta tagjai voltak a pártnak. szom-
bathelyen kitüntetéssel érettségizett, majd 1942-ben a buda-
pesti műegyetemen vegyészmérnöki oklevelet szerzett. 1944.
őszéig a simontornyai bányában laboratóriumvezető volt- ezt
követően a szekszárdi munkaszolgálatos századhoz hívták be.
1945 januárjában letartóztatták, azzal a váddal, hogy kommu-
nista propagandát folytat. szüleit a nyilasok internálták.

nyomban a felszabadulás után, 1945. áprilisában szombathe-
lyen lépett a kommunista párt tagjai közé. korábbi munkahelyén,
a simontornyai bányában bekapcsolódott a termelés megindításá-
nak munkájába s résztvett a helyi kommunista pártszervezet meg-
alakításában. hamarosan a pártszervezet vezetőségének és a
gyár üzemi bizottságának tagjaként is aktív politikai tevékenysé-
get folytatott.

1947-ben a vigodni bányász vállalatvezetőjévé nevezték
ki, 1948 januárjában pedig az országos tervhivatalba került elve-
adóként. itt később osztályvezetővé nevezték ki a tervhivatal
pártszervezetének vezetőségi tagja lett. más társadalmi megbí-
zatásoknak is eleget tett: tagja lett a szakszer-
vezeti bizottságoknak, továbbá a bányászati munkások szakszer-
vezete központi vezetőségének. 1948-1952 között a közgazdasági
egyetemen dolgozott: a tervgazdaságtani, illetve az ipargazda-
ságtani tanszéken adjunktusként, majd docensként tevékenykedett.

1950-től a pártapparátusban, 1953-tól pedig az iparirányi-
tás fontos állami posztjain fejtette ki tevékenységét. 1954-ben
lett az országos tervhivatal elnökhelyettese; 1967-ig a tervhí-
vatal első elnökhelyettesének tisztét töltötte be. ezt követő-
en pénzügyminiszterként, a központi bizottság gazdaságpolitikai
bizottságának tagjaként végzett eredményes, kiemelkedő munkát.

1971. májusában nevezték ki a minisztertanács elnökhelyet-
tesévé. jelentős szerepe volt hazánk nemzetközi gazdasági kap-
csolatainak elmélyítésében. elnöke volt a nemzetközi gazda-
sági kapcsolatok bizottságának, s miniszterelnök-helyettesi
kinevezésétől kezdve ellátta a magyar népköztársaság képviselőjét
a kölcsönös gazdasági segítség tanácsában. elnöke volt a magyar-
szovjet, a magyar-lengyel és a magyar-román kormányközi gazdasági
együttműködési bizottság magyar tagozatának.
/folyt.köv./

tervhivatal

17.30 rj

- 56 -

bb. 65. / vályi... 1. folyt./rj

az mazzmp x. kongresszusán a központi bizottság tagjává
választották.

kiemelkedő munkásságának, odaadó, fáradhatatlan tevékeny-
ségének elismeréseként számos magas kitüntetésben részesült.
tulajdonosa volt a népköztársasági érdemérem arany fokozatá-
nak, két ízben tüntették ki a munka érdemrenddel, s megkap-
ta a munka érdemrend arany fokozatát is. munkásságával hazánk
határain túl is szinte elismerést és megbecsülést vívott
ki; tulajdonosa volt több magas külföldi kitüntetésnek is.
/mti/

bb. 66. a belső hírek jegyzéke szeptember 18-án 18
óráig:

rj gy

1973. szeptember 18.

34. mintás műszörme
35. kiállítás debrecenben
36. hazaérkezett a szu-ból a kisz küldöttség
37. népfront küldöttség utazott kubába
38. sajtótájékoztató a békekongresszusról
39. megkezdődtek a duna-tisza közti napok
40. a szárazság akadályozza a mg. munkát
41. pathologiai kongresszus
42. jávor ervin moszkvába utazott
43. a heves megyei tanács vb ülése
44. új kereskedelmi vállalat
45. divattervező vállalat bemutatója
46. gáspár látogatása a xv. kerületbe
47. energiagazdálkodási konferencia
48. a komárom megyei tanács vb ülése
49. tokaji borok
50. szabolcs megyei vb
51. kiállítás a hajduságban
52. ifjusági konferencia
53. megjutalmazták az autóbusz megmentőjét
54. elhunyt kern józsef
55. nyakkendő bemutató
56. vályi péter gyászjelentése
57. disznóvény ankét szombathelyen
59. elhunyt szabó dezső
60. szot nőkonferenciája
61. salonen nyilatkozat
62. mikrofilm készülékek
63. tervezők kiállítása
64. beresztóczy temetése
65. vályi péter életrajz
66. hirjegyzék.

/mtiö

--

18.03 rj

- 57 -

bb. 67. Lesonczy Pál

pá/zs/11 hgy

1973. szeptember 18.

az elnöki tanács elnöke és Fehérlajos miniszterelnökhelyettes búcsulátogatáson fogadta Soji Williams-ot, a nigériai szövetségi köztársaság nagykövét, aki a közeljövőben végleg elutazik Magyarországról./mti/

--

bb. 68. részvétlátogatás a svéd királyság budapesti nagykövetségén

pá/zs/11 hgy

1973. szeptember 18.

a népköztársaság elnöki tanácsa nevében Kisházi Ödön, az elnöki tanács helyettes elnöke, a minisztertanács nevében pedig Bondor József építésügyi és városfejlesztési miniszter, valamint Nagy János külügyminiszterhelyettes kedden látogatást tettek a svéd királyság budapesti nagykövetségén és részvételüket nyilvánították 6. Gusztáv Adolf svéd király elhunytá alkalmából./mti/

--

bb. 69. előadás a bolgár munkások és parasztok antifasiszta egységéről

t nn/gk/zs/11 hgy

1973. szeptember 18.

kedden a budapesti bolgár kulturális központ és a tudományos ismeretterjesztő társulat történelmi választmánya rendezésében a „bolgár valóság”, sorozatban „a bolgár munkások és parasztok antifasiszta egységéről 1923-ban”, címmel jónó mittev professzor, történész tartott előadást a budapesti bolgár kulturális központban a szeptemberi felkelés, a világ első antifasiszta fegyveres népi felkelésének 50. évfordulója tiszteletére./mti/

--

- 58 -

18.15/11

1900

bb. 46./ gáspár sándor ... folyt./ 11

a szot főtitára tájékoztatást adott politikai kérdésekről, szocialista építőmunkánk feladatairól. egyebek közt aláhuzta, alapvetően fontos feladat a társadalmi, a csoport és az egyéni érdekek jó összhangjának megteremtése. mint mondta, a közgondolkodásban társadalmi méretekben is „normarendezést”, kell végrehajtani: az eddiginél magasabb követelményt állítani, hogy a maga területén mindenki végezze el saját munkáját - tisztességesen, becsületesen, a köz javára, a csoport érdekében, és természetesen az egyének érdekében is. ezt nem is lehet külön választani.

gáspár sándor részletesen szólt a látogatás során szerzett tapasztalatairól, s elismeréssel nyugtázta, hogy a Landler Jenő járműjavítóban - csakugy, mint iparunk más nagyüzemeiben - magas színvonalu a munkás-aktivitás, és ez kifejezésre jut a szocialista versenymozgalomban a szocialista brigádmozgalomban is.

- a szocialista munkaverseny és a szocialista brigádmozgalom - ebben az üzemben is, másutt is - egyre inkább a közösségi ember formálásának szolgálatában áll - hangsúlyozta. - feltétlenül jelentős eredményként könyvelhetjük el, hogy ez a mozgalom a jól végzett pontos munkát állítja a középpontba. a termelési feladatok jó megoldását célozza. nem formális, nem kirakatszerű, hanem messzemenően figyelembe veszi a szakmai követelményeket, jelentőségének megfelelő figyelmet fordít a szakmai képzésre.

kiemelte gáspár sándor a munkaversenynek, a brigádmozgalomnak azokat a lényeges jegyeit - így az egymáson való segítséget, a kulturális nevelőmunkát, az önképzést, az önművelést, - amelyek mind egyértelműbben és világosabban rajzolodnak ki. hozzáfűzte, hogy a járműjavítóban a szocialista munkaversenynek mindazok a pozitív vonásai megmutatkoznak, amelyeknek elterjesztésére országos méretekben is törekedni kell mindez fontos, sőt nélkülözhetetlen feltétele annak, hogy a munkahelyi kollektívák helyesen, jól tudjanak élni a növekvő önállósággal. jól éljenek az önállóságban rejlő lehetőségekkel a termelékenység emelése, az eredményes és jobb munka érdekében, mert ez egyaránt szolgálja a társadalmi, a csoport és az egyéni érdekeket is./mti/

--

- 59 -

18.25/11

1905

bb. 70. magyar-szovjet közös hadgyakorlat

t/pr/tm/rj zs hgy

1973. szeptember 18.

fehér péter, az mti tudósítója jelenti:

megkezdődött a magyar néphadsereg, valamint a magyarországon ideiglenesen állomásozó szovjet déli hadseregcsoport kijelölt egységeinek közös hadgyakorlata. a hadgyakorlat keddi eseményei szemléletesen bizonyították, hogy katonáink jól hasznosítják a kiképzés alatt elsajátítottakat, magasfokú, példászerű a magyar és a szovjet egységek együttműködése.

kedden már kora hajnalban elfoglalták állásaikat a dunántul dombjai között a csapatok, a piros jelzésű „saját”, „erők”, a kék jelzésűek, az „ellenség”, a feltételezett harc helyzet az volt, hogy csapatainknak meg kell állítaniuk az előrenyomuló támadásban levő ellenséget - mintegy vizsgálva védelmi felkészültségükből. tüzérségi támadás robbanásfelhői jelezték a gyakorlat kezdetét, majd vadászgépek tüntek fel: földérintették az ellenség gyenge pontjait, helyzetét, egységeinek elhelyezkedését. megindult a tüzérségi előkészítés, működésbe léptek a hagyományos és a rakéta-fegyverek. lendületesen előrenyomuló, a parancsnokok elképzeléseinek megfelelő hadrendben kibontakozó alakulatainkat vadászgépek védték a levegőből, tüzerek támogatták a gyakorlóteret övező dombok mögül. felvonult a legkorszerűbb haditechnika, a harcba indultak - a páncélozott járművekről leszállva - a gépkocsizó lövészek.

a gyakorlatot megtekintette czinege lajos vezérezredes, honvédelmi miniszter, dr. csanádi györgy közlekedés- és postaügyi miniszter, dr. szekér gyula nehézipari miniszter, valamint b.p. ivanov vezérezredes, a hazánkban ideiglenesen állomásozó szovjet déli hadseregcsoport parancsnoka. a jól sikerült gyakorlat első részét követően a vendégek felkeresték a szovjet katonák harcálláspontját, ahol a hadgyakorlaton résztvevő csapatok parancsnokai számoltak be egységeik tévékenységéről. a kormány tagjai és a magasrangú szovjet katonai vezetők ezután megtekintettek egy magyar tüzérvéteget, amely a sikeres délelőtti gyakorlat után új állásába vonult. ellátogattak ahhoz a szovjet üteghez is, amely néphadseregünk alakulataival együtt foglalt állást a dombháton. az egyik lövegnél hosszabb időt töltöttek, elismeréssel figyelték a kezelő személyzet gyors, pontos munkáját, a fegyverek karbantartását. a honvédelmi miniszter megdicsérelte a gyakorlat során kiválóan vizsgázott tüzérvéteget: -Legyenek büszkék fegyvernemükre, eredményeikre - mondotta. a szovjet katonák egyike, sztyepan csapej szakaszvezető a löveg kicsinyített makett-mását nyújtotta át ajándékkul czinege lajosnak.

/folyt.köv./

18.35 rj

- 60 -

:

bb. 70. / magyar-szovjet... 1. folyt./rj

délután a hadgyakorlat egy másik, nem kevésbé látványos mozzanata következett. a feladat hasonló volt a délelőttihez: megállítani a kék ellenlökését, visszaüzni az ellenséget. a por, a robbanások füstje valóban harcszerű körülményeket teremtett, a lendületes hajrában még a parancsnoki harcálláspontokról sem lehetett megkülönböztetni: szovjet csapat, vagy magyar egység az, amelyik magasfokú harckészültségről tanuskodó csapatmozdulatokat végrehajtotta.

az egész gyakorlat a fegyvernemek óramű precizitású együttműködését bizonyította, a légierő, a tüzérség éppúgy kitett magáért, mint a gépkocsizó lövész, a műszaki alakulat katonája, vagy a korszerű harckocsi vezetője. a gyakorlat egy részén éleslövészlet zajlott: a parancsnokokhoz befutó jelentések szerint minden harcos eredménye meghaladta a kiváló szintet; a páncéltörők például kivétel nélkül valamennyi céltárgyukat megsemmisítették.

a magyar-szovjet közös hadgyakorlat a következő napokban folytatódik. /mti /

bb. 71. részvétnyilváníítások vályi péter elhunyt alkalmából - a. koszigin távirata

vö
k/-don/rj zs hgy

1973. szeptember 18.

vályi péternek, az mszmp központi bizottsága tagjának, a minisztertanács elnökhelyettesének elhunyt alkalmából alekszej koszigin, a szovjetunió minisztertanácsának elnöke táviratban fejezte ki részvétét fock jenőnek, a magyar kormány elnökének.

- mély fájdalommal szereztünk tudomást arról, hogy vályi péter, a magyar népköztársaság minisztertanácsának elnökhelyettese, a kgst állandó magyar képviselője, a magyar népköztársaság kiemelkedő államférfija, aki minden erejével, tudásával a szocializmus építését, a kgst-országok közötti gazdasági kapcsolatok elmélyítését, az országaink közötti barátság és együttműködés fejlesztését szolgálta, baleset következtében váratlanul elhunyt.

alekszej koszigin a továbbiakban a szovjet kormány és a maga nevében őszinte részvétét tolmácsolta a magyar népköztársaság minisztertanácsának és vályi péter családjának.

19.15

-.-
-61-

1910

bb.71. /részvétnyilvántások...1.folyt/rj

ugyancsak táviratban fejezte ki részvétét Mihail Leszecsko, a Szovjetunió minisztertanácsának elnökhelyettese, a Szovjetunió állandó kgst képviselője, a magyar-szovjet gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési bizottság szovjet tagozatának elnöke is.

Vályi Péter elhunyt alkalmából részvétáviratok érkeztek budapesti külföldi diplomáciai képviselőktől, magyar társadalmi szervezetektől, intézményektől és vállalatoktól. /mti/

--

bb. 72. „Lengyelország és a Lengyelek

t/mn/gk/rj zs hgy 1973. szeptember 18.

az 1848-as magyar forradalom irodalmában, címmel kedden a budapesti lengyel kulturában dr. csapláros István, a varsói egyetem tanszékvezető tanára tartott előadást. /mti/

--

bb. 73. időjárásjelentés

tm/rj hgy 1973. szeptember 18.

a meteorológiai intézet jelenti szeptember 18-án, kedden 19 órakor:

az évszaknak megfelelő hőmérséklet

várható időjárás szerda estig: délnyugaton több, máshol kevés felhő, a dunántúlon elsősorban esővel. mérsékelt, időnként megélénkülő délkeleti, déli szél. Legmagasabb nappali hőmérséklet szerdán 19-24 fok között. /mti/

--

19.30

-62-

1950

bb. 74. houshang moghadam

pá/zs/il hgy

1973. szeptember 18.

az iráni császárság új magyarországi nagykövete Budapestre érkezett. a nagykövetet a ferihegyi repülőtéren Nagy Lajos, a külügyminisztérium protokoll osztályának vezetője fogadta. /mti/

--

bb. 75. belső szerkesztőség híreinek jegyzéke

il hgy

- 67. Losonczi -nigériai követség
- 68. részvétlátogatás a svéd követségen
- 69. bolgár előadás
- 70. hadgyakorlat
- 71. részvétnyilvántások
- 72. lengyel előadás
- 73. időjárás
- 74. houshang érkezés
- 75. hírjegyzék

--

- v é g e -

20.53/il

63 -

készült az mti belpolitikai szerkesztőségében
főszerkesztő: Burján Sándor
szerkesztette: Koncz Antal
Halasi György

20.53